

Handlings- og økonomiplan 2023-26

Politikerspørsmål til rådmannens forslag

Rådmannen, 18. november 2022

Innhold

Spørsmål fra partiene til rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-26	4
Innledning.....	4
Arbeiderpartiet.....	4
P01 Skole.....	4
P02 Barnehage	5
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	6
P11 Utbygging og samferdsel	6
P12 Vann, avløp og renovasjon.....	7
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	8
Høyre	8
P01 Skole.....	8
P04 Helse.....	8
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	9
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	9
P11 Utbygging og samferdsel	10
P13 Arealplan og miljø	11
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	11
Drammen eiendom KF	12
Venstre.....	12
P01 Skole.....	12
P02 Barnehage	16
P03 Forebyggende tjenester	17
P07 Rus og psykisk helse.....	19
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	21
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	22
P10 Medvirkning og lokaldemokrati.....	25
P11 Utbygging og samferdsel	25
P12 Vann, avløp og renovasjon.....	26
P13 Arealplan og miljø	27
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	29
P16 Næringsutvikling	31
P18 Politisk styring	32
Drammen eiendom KF	33

Drammensbadet KF.....	35
Generelt	35
Fremskrittspartiet	36
P01 Skole.....	36
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	38
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	39
P11 Utbygging og samferdsel	40
P12 Vann, avløp og renovasjon.....	40
P13 Arealplan, klima og miljø	41
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	42
P16 Næringsutvikling	43
Drammen eiendom KF	44
Nei til bomring	45
P01 Skole.....	45
P03 Forebyggende tjenester	46
P06 Hjemmetjenester og institusjon	46
P07 Rus og psykisk helse	47
P12 Vann, avløp og renovasjon.....	47
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	49
Generelt	49
Sosialistisk venstreparti	50
P02 Barnehage	50
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	51
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	51
P11 Utbygging og samferdsel	52
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	52
Generelt	52
Kristelig folkeparti	53
P01 Skole.....	53
P04 Helse.....	54
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	54
P16 Næringsutvikling	55
Rødt	55
P02 Barnehage	55
P03 Forebyggende tjenester	56
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	56

Miljøpartiet de grønne	56
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	56
P11 Utbygging og samferdsel	57
P12 Vann, avløp og renovasjon.....	58
P13 Arealplan og miljø	59
P14 Ledelse, styring og administrasjon.....	60
Drammen eiendom KF	61

Spørsmål fra partiene til rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-26

Innledning

Frist for spørsmål var 15. november kl. 12.00, med svarfrist innen 18. november. Spørsmålene er i dette dokumentet sortert per parti og programområde. Det er kort svarfrist og det tas derfor forbehold om at feil kan forekomme.

Arbeiderpartiet

P01 Skole

1. Investeringer:

Hva slags konsekvens får det å fremskynde Veivavangen med et (1) år?

Svar:

Rådmannen har forsøkt å beregne de økonomiske konsekvensene av å fremskynde utbyggingen av Veivavangen ungdomsskole med et år – slik at oppstartsbevilgningen kommer i 2024 og skolen ferdigstilles i 2026. Dette innebærer at hele byggekostnaden på 330 millioner kroner må finansieres i løpet av planperioden, noe som øker investeringsbudsjettets finansieringsbehov med 100 millioner kroner. Korrigert for momskompensasjon og egenfinansiering (15%) gjenstår et finansieringsbehov på 68 millioner kroner som i regne-eksempelet nedenfor er finansiert med økt bruk av lån.

Framskynding av Veivavangen ungdomsskole – virkning i investeringsbudsjettet

Tusen 2023-kroner	2023	2024	2025	2026	Sum 2023-2026
HØP 2023-2026 - rådmannens forslag			10 000	220 000	230 000
Framskynding et år		10 000	220 000	100 000	330 000
Endring finansieringsbehov		10 000	210 000	-120 000	100 000
Finansiering					
Momskompensasjon		-2 000	-42 000	24 000	-20 000
Egenfinansiering 15%		-1 200	-25 200	14 400	-12 000
Restfinansiering lån		-6 800	-142 800	81 600	-68 000
Sum endret finansiering		-10 000	-210 000	120 000	-100 000

Alternativt kan framskyndingen av Veiavangen ungdomsskole finansieres gjennom tilsvarende reduksjon i andre investeringsposter. Da vil ikke finansieringsbehovet endres.

Dersom framskyndingen skal finansieres med økt bruk av lån vil dette gi økte utgifter til renter og avdrag i planperioden. I tillegg må økt egenfinansiering fra driftsbudsjettet dekkes inn. Tabellen nedenfor viser virkningene i driftsbudsjettet. I løpet av perioden øker finansutgiftene med 11,4 millioner kroner i forhold til rådmannens forslag. I tillegg blir overføringene til investeringsbudsjettet (egenfinansiering) 12 millioner kroner høyere i perioden. Det er i regne-eksempelet lagt til grunn at merutgiftene i driftsbudsjettet finansieres med bruk av disposisjonsfond. Det innebærer at bruk av disposisjonsfondet i planperioden økes med 27,4 millioner kroner ut over rådmannens forslag.

Framskynding av Veiavangen ungdomsskole – virkning i driftsbudsjettet

Tusen 2023-kroner	2023	2024	2025	2026
Renteutgifter		152	3 370	4 548
Avdragsutgifter			333	7 000
Egenfinansiering (15%)		1 200	25 200	-14 400
Sum merbelastning i driftsbudsjettet		1 352	28 904	-2 852
Endring bruk av disposisjonsfond		-1 352	-28 904	2 852

P02 Barnehage

2. Lokale retningslinjer for private barnehager, er det mulig å legge inn trekk hos de private barnehagene ved en eventuell streik?

Svar:

Tildeling av tilskudd og refusjoner til private barnehager skjer i tråd med gjeldende barnehagelov, tilhørende forskrifter og lokale retningslinjer. Forvaltning av tilskuddsordninger og refusjoner til private barnehager er hjemlet i barnehageloven § 14 «Kommunalt tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager», Forskrift om tilskudd til private barnehager og Forskrift om foreldrebetaling i barnehager.

I tillegg har kommunen gjennom forskrift fått myndighet til å fastsette forhold og rutiner som har betydning for tilskuddet til private barnehager og barnehagenes refusjonsmuligheter. Slike føringer nedfelles i lokale retningslinjer. Formålet med retningslinjene er å presisere kommunens praktisering av forskriften for med dette å sikre likebehandling, forebygge misforståelser og bidra til forutsigbarhet for alle parter. Forskriftene det her vises til omtaler ikke streik i private barnehager og forholdet til kommunalt tilskudd eller gir kommunen rett til å holde tilbake tilskudd.

Kunnskapsdepartementet gir imidlertid i brev til KS 11.11.22 kommunene muligheter til å vurdere hva som skal skje med tilskuddet til private barnehager ved en streik. Kommunen må ta stilling til

dette ut fra det generelle regelverket om tilskudd og de konkrete forholdene i de aktuelle barnehagene. Det må gjøres en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle, og barnehagene vil få dette som et enkeltvedtak med klagerett til Statsforvalteren.

Rådmannen vurderer ut ifra dette at det ikke er å anbefale at det legges inn i en lokal retningslinje før det kommer ytterligere avklaringer fra departementet.

Svar på henvendelse om utbetaling av tilskudd til private barnehager som er rammet av streik (ks.no)

P09 Kultur, idrett og frivillighet

3. Handlingsdelen: Under frivillighet er felles møteplasser eldre satt til 2025, mens det under lengs mulig i eget liv er satt opp i 2023, er det to ulike tiltak, eller målgrupper, eller er rådmannen usikker på om det skal gjennomføres i 2023 eller 2025 og ber politikerne ta et valg?

Svar:

Prioriteringene under fellessatsingen og under hovedutvalg for helse, sosial og omsorg omhandler i hovedsak samme type tiltak. I 2023 foreslår rådmannen å teste ut hvordan drift av aktivitetssentre/møteplasser i samarbeid med frivilligheten kan gjennomføres for ulike målgrupper. I tillegg foreslås det å lyse ut konkurranse om drift av dagsentre for rus- og psykisk syke, aktivitets- og seniorsentre som en innovativ anskaffelse.

Etablering lavterskel aktivitetssentre/seniorsentre for, særlig, eldre innbyggere i samarbeid med frivilligheten foreslås fra 2025.

Disse kunne vært omtalt samlet som et prioritert område, med oppstart i 2023 og innføring i løpet av 2025 når det er undersøkt nærmere hvordan dette kan organiseres.

P11 Utbygging og samferdsel

4. Investeringer: Innenfor 54 millioner satt av til vei, hvilke tiltak planlegger man for å gjennomføre? Samme spørsmål innenfor trafikk-sikkerhet og sykkel-veier.

Svar:

Da de endelige rammene ikke er vedtatt enda, er ikke prosjektlisten uttømmende. Investeringsplanen er et levende dokument, og årsaker til endringer er i hovedsak:

- Rehabiliterings-tiltak etter hendelser som har medført akselerert nedbrytning av veinettet. Det kan være skader som oppdages etter vårløsning eller akselerert nedbrytning etter kraftig nedbør, akutt behov for fjellsikring eller ved akutte skader og utglidning hvor tidlig innsats kan begrense skadeutviklingen.
- Samarbeid med andre kabelaktører som ofte har svært kort planhorisont. Fra planlegging til gjennomføring kan det ta mindre enn hundre dager. Det er en stor fordel for kommunen som vei-eier å løpende tilpasse egne planer, slik at man kan samarbeide med kabeletatene og dele gravekostnadene.
- Investeringsmidlene på vei samordnes også med kommunens egne trafikkisikkerhetsprosjekter og investeringer i sykkelsatsing for å sikre best mulig utnyttelse av investeringsmidlene.

Planlagte tiltak vei 2023

- Ole Bullsgate, mur og reasfaltering av gate
- Prestebråtan, utbedring av fortau og vei
- Hermann Wildenveysgate-Kastanjesletta, utbedring av fortau og vei

- Slåttaveien, utbedring fortau og vei
- Rødgata og Professor Smiths vei, utbedring av fortau og vei
- Myrabakken og Bergås Terrasse, utbedring av fortau og vei
- Bergåsveien, utbedring overvann og asfaltering
- Boliggater Hågenstadfeltet, utbedring overvann og asfaltering
- Boliggater Grevlingstien- Rådylria med flere, hele feltet asfalteres
- Tegleverksveien, ny kulvert

Planlagte tiltak trafiksikkerhet 2023

- Bygging av snarveier
- Skomakergata/Seilmakergata, fortau
- Reguleringsplan Korvaldveien
- Skilter
- Humper
- Bommer
- Grunnerverv Strandveien
- Delvis gang- og sykkelvei fra pendlerparkering Nedre Eiker kirke til Brudeberget

Videre jobbes det for å få gjennomført:

- Fortau Strømbakken, mellom 3. og 4. Strøm terrasse
- Fortau og sikring av krysningspunkt Verksveien (her har vi søkt om tilskuddsmidler for 2023)
- Fortau og sikring av krysningspunkt Ulevannsveien/Nordlysveien
- Belysning av gangfelt

Planlagte tiltak sykkel 2023

- Gang- og sykkelvei fra Gamle Riksvei til Brudeberget, inkl. omlegging av krysset med Nordlysveien, mur for å sikre frisikt i krysset og omlegging av privat avkjørsel
- Bygge sykkelvei med fortau i Hermanstorffs gate mellom CO Lunds gate og Marienlyst-tråkket
- Bygge regulert gang- og sykkelvei langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate fra nybygget sykkelvei med fortau til Verven ved Holmestrandsveien
- Oppgradere sykkelveivisning
- Økt tilbud av trygg sykkelparkering

Ytterligere prosjekter vil være aktuelle etter nærmere planlegging, og som samarbeidsprosjekter med andre.

P12 Vann, avløp og renovasjon

5. Vann og Avløp: Er det mulig å fordele økningen i avløpsgebyret over flere år, slik at vi øker prisen trinnvis?

Svar:

Ifølge de nasjonale forskriftene for selvkostberegninger skal gebyrene beregnes til selvkost. Underskudd/overskudd det enkelte år skal reguleres med et selvkostfond, slik at et eventuelt avvik fra selvkost skal utjevnes senest innen fem år. For å legge til rette for en slik utvikling er gebyret for vannforsyning foreslått med en økning på 9 % per år i økonomiplanperioden. Slik selvkostgrunnlaget ser ut i dag anbefaler rådmannen at denne gebyrprofilen opprettholdes.

Når det gjelder gebyrutvikling for avløp viser beregninger at den foreslåtte økningen på 25 % i 2023 kan fordeles med en alternativ økning på 14 % i 2023 og 12 % i 2024, og deretter med 3,5 % i

perioden. Det vil ikke være mulig å fordele denne økningen over mer enn to år uten å bryte med fem års reglen for utjevning av selvkost.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

6. Hva er årsaken til at kommunen ikke lenger legger opp til datasenter «in-house».

Svar:

Årsaken til at kommunen ikke lenger legger opp til datasenter in-house er først og fremst hensynet til sikkerhet og økende krav til personvern. Dagens trusselbilde er i endring med flere målrettede angrep mot norske offentlige institusjoner. Dagens datarom tilfredsstillende ikke kravene som et moderne datasenter krever.

7. Sørvangens tap av anbud på jobbfrukt kom som en overraskelse på alle folkevalgte, kommer rådmannen tilbake med en sak om hvordan vi kan sikre at lokale vta-bedrifter vinner denne typen anbud eller må det bestilles politisk?

Svar:

Rådmannen er opptatt av å bruke mulighetene som ligger i det offentlige anskaffelsesreglementet og lyser ut reserverte kontrakter når det er mulig. Reserverte kontrakter er kontrakter som begrenser konkurransen, eksempelvis ved at det bare er bedrifter med tilrettelagte arbeidsplasser som oppfyller kriteriene for å delta i konkurransen. Samtidig skal alle anskaffelser kommunen gjør, skje etter regelverket der prinsippene om blant annet konkurranse, likebehandling og forholdsmessighet skal følges. Dette gjelder også konkurranser blant bedrifter som konkurrerer om reserverte kontrakter. Kommunen som oppdragsgiver kan med andre ord ikke tilpasse anskaffelsesdokumentene til en bestemt eller lokal vekst- og attføringsbedrift. Drammen deltar i forskningsprosjektet "Hvordan få flere i arbeid med aktiv eierstyring av arbeidsmarkedsbedrifter" i regi av KS' program for storbyrettet forskning. Rapportene fra prosjektet gir anbefalinger til hvordan kommunene på ulike måter kan bidra til at arbeidsmarkedsbedriftene kan styrkes som verktøy for arbeidsinkludering. Rapportene er nå til behandling i KS storbynettverk, og vil deretter danne et naturlig grunnlag for en sak som også vil ta opp temaet kjøp av varer og tjenester fra slike bedrifter.

Høyre

P01 Skole

1. Hva vil kostnaden være for å fremskynde byggestart av Veiavangen til 2024?

Svar:

Se svar under likelydende spørsmål stilt av Arbeiderpartiet.

P04 Helse

2. Fastlegesituasjonen i Drammen er bekymringsfull, og selv med demografisk kompensasjon i budsjettforslaget vil dette neppe være nok.

- a) Hvilke midler må til å kunne redusere pasientlistene, slik at flere leger ønsker å søke seg til Drammen?
- b) Hvordan går det med rekruttering av fastleger?

Svar:

- a) Regjeringen foreslår en styrking av basisfinansieringen fra 1. mai 2023 og en omlegging der leger med tyngre lister får økt tilskudd. Legene som får økt tilskudd vil få større handlingsrom til å korte listene sine, uten å gå ned i inntekt, eller ansette personell de kan dele oppgavene med, slik at de kan gi listeinnbyggerne bedre tjenester.

Utfordringen i Drammen kommune er ikke antall hjemler, men å få fylt de hjemlene som lyses ut. Hvis styrket finansiering bidrar til at fastlegeyrket oppleves som mer attraktivt og mindre belastende vil det kunne virke positivt på rekrutteringen.

- b) Det ble ansatt fire fastleger på kommunale vilkår i 2022. Dette er en ordning som kan virke rekrutterende, men som har vesentlig større kostnader for kommunen enn selvstendig næringsdrivende fastleger. Rådmannen foreslår ikke å utvide med flere kommunalt ansatte fastleger, men forventer gradvis økning i antall pasienter på de nyopprettede listene.

Inkludert de fire fastlegene som ble rekruttert i 2022, har kommunen per nå 86 fastlegelister. Det er ingen ledige listeplasser. Det arbeides løpende med rekruttering til eksisterende hjemler, gjennom tett og god oppfølging av søkere til ledige hjemler. Kommunen har også søkt på, og fått innvilget tilskuddsmidler til spesialistutdanningen for allmennlegene (ALIS). Et godt system for ALIS-kandidater kan bidra til rekruttering.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

3. Målet med partnerskapsavtalen er å styrke arbeidsrelaterte tiltak. Hvilke konsekvenser vil det få for kommunens tilbud for arbeids- og studieinkludering om tilskuddet til Fontenehuset ikke justeres opp?

Svar:

Drammen kommune har en partnerskapsavtale med Fontenehuset, som ble inngått i 2018. Videreføring av dagens tilskuddsramme til Fontenehuset i 2023 vil medføre opprettholdelse av dagens aktivitetsnivå.

NAV Drammen har samarbeid med Blå kors, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon og Fontenehuset om arbeidsrettede tiltak. Det er i tillegg stor intern aktivitet i NAV Drammen med samme formål.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

4. Hvilken innvirkning vil det ha for balansen om Drammen kommune går inn og garanterer for lån til anleggsutvikling for idrettslag.

Svar:

En garanti har ingen innvirkning på balanse. Den skal kun opplyses i noter. Dersom garantien må innløses vil dette få økonomiske konsekvenser. Saken må utredes for å kunne svare utfyllende på dette.

5. Hvordan er dialogen med frivillige organisasjoner som mottar tilskudd og/eller har inngått partnerskapsavtale med kommunen? Hvilke konkrete tiltak settes inn for å få mest mulig resultat/effekt av de midler som tildeles hvert år?

Svar:

Dialogen med frivillige lag og foreninger med partnerskapsavtaler er nedstøpt i hver enkelt avtale. Følgende temaer adresseres i alle avtalene: målsetninger, organisering, rapportering og økonomi. I tillegg blir de bedt om å beskrive konkrete tiltak opp mot målsetningene. Avtalene følges opp i fastsatte dialogmøter. Aktørene med avtaler bringes inn i relevante medvirkningsprosesser rundt politiske saker, planer og prosjekter.

P11 Utbygging og samferdsel

6. Hvor mange meter sykkelvei ble bygd i 2022, og til hvilken kostnad? Hvor mange prosjekter ligger klare til oppstart i 2023?

Svar:

Det er gjennomført mange prosjekter og tiltak knyttet til sykkelvei i 2022, men ikke alle kan tallfestes i antall meter.

Følgende prosjekter og tiltak gjennomført i 2022 samt planlagt i 2023 kan nevnes:

Gang- og sykkelvei langs Gamle Riksvei fra Nedre Eiker kirke til Brudeberget

Prosjektet ble startet i 2022 og det er påløpt ca. kr. 1 million. Prosjektet fullføres i 2023.

Hermanstorffs gate

Omfatter bygging av sykkelvei med fortau mellom C.O Lunds gate og Marienlystråkket. Detaljprosjektering gjennomført i 2022 og det er påløpt ca. 0,6 million kroner. Prosjektet er planlagt gjennomført i 2023.

Rødmerking av sykkelanlegg

Nytt rødt dekke lagt på sykkelvei med fortau mellom Gyldenløves plass og Rundtom og ved Bikkjestykket. I tillegg lagt nytt rødt dekke over Marienlyst-området og i sykkelfeltene i Baker Thoens alle. Kostnad ca. 3 million kroner.

Tiltak i Buskerudveien strekningen Landfalløya - Vårveien

Flere ulike trafiksikkerhetstiltak gjennomført langs Buskerudveien, bla. etablering av rabatt ut mot bilvei, samt ombygging og innsnevring av flere kryssområder med overkjørbart areal for syklende og gående. Kostnad 4,3 million kroner.

Gang- og sykkelvei langs Sverstadveien

140 meter fortau i dårlig stand oppgradert til bredere gang- og sykkelvei. Det er nå et helhetlig tilbud fra Søndre Brennagata til toppen av Mariåsveien. Kostnad 1,6 million kroner

Gang- og sykkelvei Hotvetveien

Etablert delvis fortau og delvis gang- og sykkelvei i 370 meters lengde. Sykkelbudsjettet har bidratt med 1,5 million kroner

Gang- og sykkelvei langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate

Prosjektering startet opp, kostnad i år ca. kr. 0,4 million kroner. Det skal etableres et helhetlig anlegg i området omkring Brandenga skole. Planlagt gjennomført i 2023

Midler brukt for fullføring av tidligere prosjekter: Gang- og sykkelvei i Knoffsgate, Gang- og sykkelvei i Bruveien og gang- og sykkelvei i Henrik Ibsens gate, samt sykkelfelt og tilpasning av avkjørsel til Kiwi ved Meierigata.

Andre prosjekter/tiltak

Kartlegging av dagens sykkelveivisning og planlagt pilotprosjekt for oppgradering og revidering av veivisningen.

Planlegge mulig etablering av sykkelparkering i Drammen park.

Sykkeltilrettelegging Drammen stasjon. Samarbeidsprosjekt med Bane NOR. Tilrettelegging over parkeringsplassen på Drammen stasjon for å bedre sammenhengen mellom ny sykkelvei med fortau i Dr. Hansteins gate og sykkelvei med fortau ved østre adkomst til Drammen stasjon.

Synliggjøring av sykkelnett: Oppmerking med "delesymbol" på flere strekninger, blant annet i Betsy Kjeldsbergs vei, Nedre Torggate og Arbeidergata.

Oppgradering av skilting og nye skiltvedtak

P13 Arealplan og miljø

7. Viser for øvrig også til spørsmål 140 fra Andreas Muri (H): Hva er status og planlagt videre fremdrift for detaljregulering av Grunnane næringsområde?

Svar:

Planarbeidet for Grunnane næringsområde ble startet i 2019 i tidligere Svelvik kommune. Det er en plan som utarbeides av kommunen. Hensikten med detaljreguleringen er å legge til rette for næringsvirksomhet, et begrenset areal til forretning, og å sikre naturområde med kyststi langs Grunnane naturreservat. Det ble varslet oppstart av planarbeidet den 20. februar 2019, og planprogrammet ble fastsatt i Kultur- og byutviklingsutvalget i tidligere Svelvik kommune den 30. april samme år (se [sak 0027/19](#)). Planarbeidet har fortsatt i ny kommune. Det ble orientert om planarbeidet i møtet i Hovedutvalg for tekniske tjenester den 1. desember 2020 ([link til presentasjon](#)).

Det har i den siste tiden blitt klart at den tilgrensende planen, *Detaljregulering for Svelvik Næringspark*, vedtatt 03.12.2012, er det behov for en oppdatering/endring for bedre å kunne svare ut behovene i utviklingsprosjektene, blant annet gang-/sykkelveg som må omprosjekteres for ikke å komme i konflikt med kommunens vannledning. Behovet for koordinering av disse prosessen gjør at det er vanskelig å si noe helt konkret om når planen kan komme til politisk behandling.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

8. Hva er kostnaden ved å øke målet til 2 lærlinger per 1000 innbygger?

Svar:

Det ble i 2021 utarbeide en plan for oppskalering av lærlinger til 2 pr 1000 innbyggere. Oppskaleringen må hensynta både tilgang på kvalifiserte lærlinger; tilstrekkelig veilederkapasitet, tilgang på læresteder og godkjenning av nye lærefag. En øking må derfor skje over tid. Ved en kontinuerlig øking frem mot 2028 er det estimert en økt kostnad i størrelsesorden:

TILTAK	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Årlig oppskalering frem mot 2 lærlinger pr 1000 innbyggere i 2028	1,1 mill	2,3 mill	0,6 mill	1,5 mill	2,1 mill	1,8 mill

Kostnaden inkluderer behov for å styrke avdeling for Yrkesfag og finansiering av den del av lønnskostnader som er utover tilskudd fra Fylkeskommunen. I 2023 vil det primært være forberedende arbeid og det er derfor i 2024 at den største veksten inntreffer. Eventuelle endringer i tilskudd til lærlingelønn i planperioden vil gi utslag i behovene.

Drammen eiendom KF

9. Energieffektivisering av egen bygningsmasse er et av tiltakene for å nå klimamålet. Hvordan ligger vi an her, og hvilke bygg ligger det klare planer for?

Svar:

DEKF har over tid hatt mye fokus på energieffektivisering av de kommunale eiendommene. Drammen eiendom KF var først i Norge med å etablere sentral styring av tekniske anlegg på alle bygg, noe som gir god drift og energi bruk av tekniske anlegg. Det er også etablert Energiledelse, dvs systematisk kontroll av energibruk på eiendommene. DEKF ferdigstiller i 2022 et stort energioptimaliseringsprosjekt i kommunedel 1 og 2, her er 28 eiendommer oppgradert. Etter dette er alle kommunes formålsbygg styrt via sentral driftskontrollanlegg.

Videre fokus nå vil være på enkelttiltak i de eiendommene med det største energibehovet. Tiltakene vil være:

- Bytte av vinduer – byttes da kvalitet tilsvarende som lavenergi nivåer
- Oppgradering av styresystemer
- Ytterligere bruk av varmepumper med energibrønner
- Teste ut større varmepumper basert på luft til vann
- Solenergi
- Etterisolering ved rehabilitering.

Plan for 2023 er under utarbeidelse og ferdigstilles rett over nyttår.

Energirapporter for eiendommene hvor energiforbruk pr bygg måles mot hverandre skal oppdateres gjennom 2023. Denne rapporten vil gi konkrete tall på status og danne grunnlaget for fremtidig prioriteringer.

Drammen Eiendom KF utarbeider årlige vedlikeholdsplaner for arbeide med vedlikeholdsetterslep og miljøtiltak.

Venstre

P01 Skole

1. Kan rådmannen presentere en oversikt over hvor mange vedtakstimer (spesped, SNO) samt andre ekstraordinære elevkostnader utover ordinær drift de ulike skolene har dette skoleåret?

Svar:

I Grunnskolens informasjonssystem (GSI) registreres blant annet antall lærertimer som gis til undervisning, med status per 01.10 hvert år. De fleste dataene som registreres i GSI blir publisert og offentliggjort, men noen tall oppgis kun samlet for kommunen og ikke på skolenivå. Dette gjøres for å hindre innsyn av mulige sensitive data, og gjelder blant annet for timer gitt til spesialundervisning og særskilt norskopplæring. Rådmannen og ledere i virksomhetene har tilgang til å logge seg på GSI for å se alle tall på sine enheter. For registreringer per 01.10.22 er følgende registrert i GSI for Drammen kommune:

- Antall timer til spesialundervisning etter enkeltvedtak: 117 947 klokketimer per år
- Antall timer til særskilt norskopplæring etter enkeltvedtak: 18 575 klokketimer per år

Rådmannen har ikke en samlet oversikt over ekstraordinære elevkostnader som skolene eventuelt har. Dette håndteres innenfor skolens egen ramme.

2. Hvordan er finansieringsmodellen til drammensskolene? Vi ønsker et oppsett som viser fordelingen på basistilskudd, stykkprisfinansiering, etc, til skolene. (Hvis det er relevant for å illustrere/forklare, så beskriv gjerne forskjeller fra feks Oslo, som vi vet har et mindre komplisert system enn Drammen)

Svar:

I Drammen kommune er det vedtatt rammestyring av programområdene, der kommunalsjefene rapporterer gjennom tertialrapportene og årsevaluering. Rammen til programområdet P01 skole tildeles etter hvor mange elever som går i grunnskolen hvert år, der rammen justeres ved endring av elevtallet med 100 000 kroner per elev. For programområdet skole er det utarbeidet en budsjettfordelingsmodell som ivaretar en bredde av økonomiske, sosiokulturelle og strukturelle forhold ved skolene i kommunen, for å kunne fordele rammen som er vedtatt til programområdet mest mulig rettferdig til den enkelte virksomhet. Intensjonen med budsjettmodellen er å sikre et likeverdig opplæringstilbud for alle elevene i kommunen, uansett hvilken skole eleven går på. Rådmannen viser for øvrig til orienteringen som ble holdt om budsjettmodellen til skole 10.03.20. <https://www.drammen.kommune.no/globalassets/politikk-og-samfunn/dokumenter/presentasjoner-for-politikere/4.-orientering-om-tildelingsmodell-for-skolene-i-drammen-kommune.pdf>

3. Forklaringseksempel til dette: Si at vi har én skole med svært mange vedtak om timer til elever (spesped, sno), og én skole som ikke har en eneste elev med vedtak om timer.
  - a. I hvor stor grad vil det være riktig å si at den første skolen får dårligere råd siden den må fordele sin allerede eksisterende finansiering på disse elevenes vedtakstimer – og slik sett få mindre penger til fordeling på alle sine elever og sitt totale tilbud, enn den andre skolen som ikke har noen ekstra utgifter til vedtakstimer?
  - b. Hva ville vært en naturlig alternativ modell til dette, som Drammen kunne utredet? (Finnes det kommuner som har modeller som ikke “belønner” skoler med få elever med vedtak på samme måte? Hvordan løser de i så fall dette?).

Svar:

3a. Antall enkeltvedtak om spesialundervisning vil variere noe fra år til år, men andelen elever med behov for ekstra tilrettelegging på skolene er ganske sammenlignbare og stabile over år. Både mellom skoler og på skolene år for år. Midler som brukes til særskilt språkopplæring fordeles ut til den enkelte skole etter sosioøkonomiske forhold og andel med minoritetsspråklig bakgrunn i skolekretsen. Gjennom denne fordelingsmodellen er ulikheter i behov mellom skolene i stor grad ivare tatt. Budsjettmodellen ivaretar at alle skoler får tildelt midler til lærernorm, men i det teoretiske eksemplet ville det gitt en skole uten vedtak et større handlingsrom økonomisk.

3b. Kommuner som Drammen sammenligner seg med har vedtatt rammestyring, på samme måte som Drammen. Alternativ modell ville vært en intensivbasert modell, der skolene fikk tildelt midler ut fra antall vedtak om spesialundervisning. Rådmannen vurderer at dette ikke er en hensiktsmessig modell, og vil derfor ikke anbefale denne modellen.

4. Dette spørsmålet går ikke direkte på ansvarsområdet til P01, men P01 må være nærmest å kunne svare på det: Det går 79 elever fra gamle Berger (17) og Svelvik (62) på Sande VGS i

skoleåret 2022/2023 (kilde: Sande VGS). Disse må alle betale for Ungdomskort fra Brakar for å komme seg til og fra skolen, til tross for at alle bor mye lenger vekk fra skolen enn det som normalt er kravet (6 km) for å få gratis skoleskyss. De rammes imidlertid av en dispensasjon som Viken har fått for Drammen og en del andre kommuner hvor kollektivtilbudet anses som så godt at gratis skoleskyss ikke er nødvendig/hensiktsmessig. Disse elevene sitter sannsynligvis ikke med denne positive opplevelsen av sitt lokale tilbud – særlig ikke etter at tilbudet ble sluttet ved kommunesammenslåingen. (I gamle Drammen og Nedre Eiker stemmer det nok derimot bedre med virkeligheten). Denne elevgruppen omfattes av en klar forståelse fra kommunesammenslåingen om at de fortsatt skulle kunne søke seg til Sande VGS til tross for bytte av fylke (seinest fornyet i 2021). De fleste vil påstå at denne rettigheten også innebærer en reell tilgjengelighet i form av at alle familier skal ha råd til å sende sine fylkesrådet i Viken, og vi kjenner ikke til signaler om at et flertall i fylkestinget vil rette opp i denne lite distriktsvennlige skjjevheten i det endelige budsjettet. Hva vil være kostnaden dersom Drammen kommune subsidierer Ungdomskort for disse elevene for hhv andre halvdel av skoleåret 2022/23, og for hele 2023 (forutsatt samme elevtall for høsten 2023)?

Svar:

Ungdomskortet koster 3260 kroner per år. Billetten gjelder da i 365 dager. For 79 elever ville dette utgjøre en samlet kostnad på 257 540 kroner per år. (Kilde: [Priser og billetter - Brakar](#)).

5. Å subsidiere Ungdomskort innebærer riktignok også å subsidiere fritidsreiser utenom reiser til og fra skolen. Finnes det en enda mer presis kompensasjonsmodell som kunne gitt elevene bare gratis skoleskyss? Hva vil dette i så fall koste Drammen kommune å subsidiere for hhv første halvår og hele 2023, med samme forbehold om elevtall som i forrige spørsmål?

Svar:

For ordinær skoleskyss betaler Drammen kommune cirka 7000 kroner per elev per skoleår, for de elevene som har rett på gratis skoleskyss. Dette er for skoleskyss innenfor egen kommunegrense. Denne ordningen gjelder per i dag ikke på tvers av kommunegrenser. Viken fylkeskommune har gjennom opplæringsloven fått ansvar for all skoleskyss i grunnskolen og videregående opplæring, men Viken har valgt å delegere dette ansvaret videre til Brakar. En henstilling om å endre innretningen for skoleskyss må rettes til Brakar.

6. Språkopplæring: Hva vil det koste å gi gratis norskopplæring til alle migranter i Drammen i dag, inkludert arbeidsinnvandrere?

Svar:

En migrant er en person som flytter fra ett land til et annet. Dette omfatter både arbeidsmigranter, flyktninger, utdanningsmigranter, familiemigranter og alle andre som skifter bosted over landegrensene, uavhengig av om flyttingen er frivillig, ufrivillig, lovlig eller ulovlig. Rådmannen har ikke oversikt over hvor mange dette kan gjelde i Drammen kommune, og det er derfor krevende å kunne gi et samlet kostnadsbilde for å gi norskopplæring til disse gruppene. Rådmannen vil derimot vise til prislisten ved Drammen voksenopplæring, der priser for ulike norskkurs fremkommer.

[Norskkurs | Drammen kommune](#)

Grunnleggende opplæring i norsk og samfunnskunnskap er finansiert gjennom persontilskudd fra IMDi. Det er introduksjonsloven/integreringsloven som definerer hvem som har rett, eller rett og plikt til å få sin opplæring gratis ved Drammen voksenopplæring. Det er UDI som fastsetter rettigheten for den enkelte, og rettigheten er begrenset i tid (Introduksjonsloven) eller til oppnådd språknivå (Integreringsloven) I hovedsak kan man si at dette gjelder:

- Flyktninger med politisk asyl
- Overføringsflyktninger med innreisetillatelse
- Person med opphold på humanitært grunnlag
- Person med kollektiv beskyttelse
- Person som blir gjenforent med personer nevnt ovenfor

Flyktninger fra Ukraina som er i Norge på kollektiv beskyttelse har rett, men ikke plikt til grunnleggende opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Andre innbyggere med behov for opplæring i norsk, må betale for norskopplæringen ved Drammen voksenopplæring. Dersom volumet for norskopplæringen skal økes ut over dagens elevtall, vil voksenopplæringen ha behov for tilleggslokaler. Dette vil utgjøre en merkostnad i husleieutgifter for kommunen.

7. Er det evt også tidligere utredet mulighet for samarbeid med frivilligheten for å opparbeide et slikt tilbud til alle?

Svar:

Rådmannen er ikke kjent med at dette er utredet tidligere.

8. Hva vil være driftskostnad og investeringskostnad som må innarbeides for å gjenåpne Berger skole som 1.-3./1.-4. parallell under Tømmerås skole fra august 2023 eventuelt august 2024?

Svar:

Rådmannen viser til utredningen om gjenåpning av skoledrift på Berger, der svar på spørsmålet kommer frem. [Innsyn - Politikk \(drammen.kommune.no\)](https://drammen.kommune.no). (Åpne: Vedlegg – Utredning av gjenåpning av skoledrift på Berger.)

Oppsummert viser denne utredningen følgende kostnadsbilde:

- Sum merkostnad første driftsår er estimert til 3 747 000 kroner første driftsår/skoleår.
  - Sum merkostnad fra andre driftsår er estimert til 3 397 000 kroner
1. Sum investeringsbehov er 7 000 000 kroner

9. Det står i temaplanen at skolene skal utvikle “varierte læringsarenaer” (som trolig er noe vesentlig mer og annet enn “tilpasset opplæring”) som en del av det ordinære tilbudet. Er dette mulig å få til uten å bevilge ekstra penger til formålet, eller vil en i praksis bare vil kunne omfordele tilbud på ulike måter (forsterkede enheter/fleksible plasser/lokale tilbud tilknyttet ordinær undervisning/baser osv)? Viser blant annet til drøftinger i relatert sak 78/22 i HUOU.

Svar:

Vedtatt økonomisk ramme til programområdet skal finansiere alle aktiviteter det legges til rette for innenfor grunnskoleopplæringen i kommunen. Det vil i praksis si at midlene må fordeles mellom alle tilbudene, både i den ordinære opplæringen og alle andre undervisningstilbud ved forsterkede enheter, baser eller andre lokale undervisningstilbud. Dersom det er behov for å utvide eller styrke et undervisningstilbud/baser og lignende med midler, må det gjøres en omfordeling av midlene innenfor programområdet.

10. Viser til: “En god psykisk helse er avgjørende for at elever skal klare seg godt i skoleløpet. Å fange opp disse tidlig, og avhjelpe vanskene, forutsetter tverrfaglig samhandling.” Hva konkret ligger i dette?

Svar:

Flere programområder i kommunen har et felles ansvar for å bidra til at barn og unge i Drammen kommune har en god psykisk helse. For eksempel har både barnehage, skole og forebyggende tjenester mange tiltak hver for seg, som sammen kanskje kunne fått større effekt for det enkelt barn/ungdom om de hadde blitt koordinert. Når tjenestene samarbeider (tverrfaglig samhandling) vil det også legges til rette for faglige diskusjoner for hvordan tiltak kan justeres, forbedres eller videreutvikles for å kunne treffe behovet til barn og unge og deres familier enda bedre. Som et tiltak for å koordinere tjenestene i kommunen, er det blitt etablert en struktur for «arenasamarbeid» både på system- og individnivå både innenfor skolesoner og enkeltskoler. I arenasamarbeidet møtes ulike fagmiljøer som jobber med barn, unge og familier. Videreutvikling av slik samhandling skal bidra til at flere barn og unge får rett hjelp til rett tid. Som eksempel kan skolefravær være et uttrykk for at eleven trenger hjelp knyttet til psykisk helse, og da er det viktig at tjenestene samarbeider om tiltak. Kommunens arbeid med nærvær (konkretisert i kommunens "Nærværsvæileder") er til hjelp for skolene og samarbeidspartnere.

11. Viser til: "Styrke det forebyggende helsearbeidet i ungdomsskoler, videregående skoler og i voksenopplæringen. Alle ungdomsskoler har et systematisk arbeid innenfor psykisk helse blant ungdom." Hva innebærer dette?

Svar:

Det forebyggende helsearbeidet i ungdomsskolene kan bestå av en bred vifte av tiltak. Helsepsykiatere, rådgivere, karriereveiledere, pedagoger og pedagogiske medarbeidere bidrar på ulike måter i det forebyggende helsearbeidet. I dette arbeidet støtter også alle ungdomsskolene seg på ulike programmer for et systematisk arbeid innenfor psykisk helse. Eksempler kan være MOT, #psyktnormal eller Læring for livet som er et undervisningsopplegg som er utarbeidet lokalt. [MOT styrker ungdoms robusthet og livsmestring | MOT.no](#) , [#psyktnormalt - Modum Bad \(modum-bad.no\)](#)

P02 Barnehage

12. Vi ser at barnehages demografinedgang nesten har flatet helt ut i slutten av perioden og vil snu i 2027. Er det regnet på hva som kan spares på å heller beholde enhetene vi har i dag i et par år med overkapasitet framfor å enten måtte leie bygg, eller kjøpe tilbake solgte bygg med tap, for å møte økningen etter 2026?

Svar:

Utflatingen i demografinedgang er en av grunnene til at det ikke er foreslått nedleggelse av flere kommunale barnehageplasser de kommende årene. Økningen i barnetall fra 2027 til 2032 ser ikke ut til å overgå dagens antall plasser i barnehagene, og rådmannen beregner derfor at det i 2032 vil være plass til økningen fra 2027 til 2032.

13. Finnes det analyser eller forskning på avstøtings-/tiltreknings-effekt av å beholde tjenestenivået kontra å fase det ut; ifht opplevd attraktivitet for nåværende og potensielle nye beboere? Viser til: "Etablering av en pilot som prøver ut kortere åpningstid i enkelte barnehager for å styrke bemanningen i den tiden 2024 det er fest barn til stede i barnehagen."

Svar:

Det finnes ikke analyser eller forskning på effekten av enkelttiltak som redusert åpningstid i barnehage i forhold til attraktivitet for nåværende og potensielle innbyggere som rådmann kjenner til. Hva som utgjør attraktivitet er subjektivt, og vil derfor variere fra person til person.

14. Tidlige og sene nok åpningstider er avgjørende for å få hverdagen til å gå opp med jobb for mange foreldre. Hvilke konsekvenser kan dette få for brukergrunnet på de aktuelle barnehagene og opplevd attraktivitet for tilbudet? Hvordan tenker rådmannen å gjøre medvirkning med foreldre for å avgjøre hvilke barnehager man kan gjøre denne piloten i – vil rådmannen forutsette samtykke fra samtlige foreldre feks?

Svar:

Rådmannen ønsker å starte en pilot nettopp for å finne ut av i hvilken grad foreldres preferanser i barnehagene styres av åpningstiden, bemanningstetthet etc. og hvordan dette vil påvirke attraktivitet og brukergrunnet. Rådmannen vil bruke god tid på brukermedvirkning i forhold til utvelgelse av hvilke barnehager som skal omfattes av piloten, og hvordan piloten skal innrettes. Brukermedvirkning for å tilpasse tilbudet vil være viktig. Det vil også komme en politisk sak om dette før piloten eventuelt igangsettes.

P03 Forebyggende tjenester

15. Fellesorganisasjonen varslet i Partssammensatt utvalg 17. oktober om at Drammen kommune risikerer å havne i tilsvarende utfordringer som det som har blitt grundig belyst i Bergen, grunnet svært høy turnover. Det beskrives at mange ansatte jobber i virksomheten i kort tid og at den sliter med å få kontinuitet og erfarings- og rutineoverføring til nye ansatte grunnet dette. Hvordan vurderer rådmannen denne advarselen og risikobildet, og hva er de viktigste tiltakene rådmannen foreslår og evt velger å ikke foreslå for å forebygge dette konkret?

Svar:

Barneverntjenesten må sikre forsvarlig drift uavhengig av om ansatte slutter eller ved fravær. Dette inkluderer sikring av kontinuitet og erfaringsdeling internt i tjenesten slik at innbyggere mottar forutsigbare tjenester av god kvalitet. For å ivareta dette på best mulig måte har tjenesten gjennomført organisatoriske tilpasninger. Sikring av et likeverdig tilbud, tilstrekkelig faglig trygghet blant ansatte og kapasitet i tjenesten har vært førende for de tilpasninger som er gjennomført for å redusere risiko for feilvurderinger samt redusere graden av turn-over. Rådmannen vil legge frem en sak om oppfølging av vedtak fattet i kommunestyret i sak 68/22 - tilstandsrapporten for barneverntjenesten 2021 for politisk behandling på nyåret 2023.

16. Hva vil de økonomiske kostnadene og antatt kvalitetsmessige effektene være av å sette en maksgrense på hhv 12 eller 15 barn per saksbehandler?

Svar:

En maksgrense på 12 saker koster cirka 1,6 millioner kroner, som utgjør to årsverk. I 2021 hadde barnevernet 14 undersøkelser eller tiltak per årsverk. Graden av kompleksitet i sakene har stor betydning for saksbehandlingstiden. En maksgrense er derfor ikke nødvendigvis ensbetydende med at kvaliteten øker. Tjenesten tilstreber å overholde en anbefalt norm på 12 barn pr. saksbehandler.

17. Viser til: "Utvikle knutepunktene i kommunedelene." og innbyggermedvirkning for å oppnå samt "Rådmannen vil vurdere om det kan effektiviseres ytterligere gjennom en større grad av samlokalisering av barnevernstjenesten slik at stordriftsfordeler kan gi større gevinst."

- a. Menes det med dette å reversere desentraliseringen på knutepunkter?
- b. Hvor mange enheter er det tenkt å sentralisere barnevern inn på i så fall?
- c. Er det innhentet noen foreløpig medvirkning fra brukere og ansatte; hva sier denne medvirkning i så fall om forslaget?

- d. Kommer dette i tillegg til foreslått innsparing på 1,835 mill på fraflytting av leide lokaler?

Svar:

17a. Nei. Barneverntjenesten har fast tilstedeværelse i knutepunktene der det er mulig. Barneverntjenesten deltar aktivt i det tverrfaglige arenasamarbeidet, og da er lokalkunnskap om kommunedelen vesentlig. Tjenesten erfarer at innbyggere foretrekker å møte ansatte i et miljø som ikke er nærmiljøet. Tjenesten oppsøker også familier hjemme uavhengig av bosted. Nærhet til brukerne og samarbeidspartnerne er et førende prinsipp for tjenesten.

17b. Flere av barneverntjenestens ansatte uttrykker at færrest mulig lokasjoner ville være det mest ønskelige alternativet med tanke på stordriftsfordeler, gevinstrealisering og kvalitet. Det er imidlertid ikke lokasjoner som kan gi rom for en slik løsning. Spørsmålet må også behandles i lys av kommunestyrets vedtak om at man kan vurdere lokalisering ut fra flere hensyn enn å opprettholde antall arbeidsplasser i de tre gamle kommunene. Rådmannen har nedsatt en arbeidsgruppe som vil vurdere gode, helhetlige løsninger, og det er naturlig at også barneverntjenesten ses på i denne sammenhengen.

17c. I arbeidet med å sikre forsvarlig drift er det gjennomført en omfattende medvirkning med tillitsvalgte og vernetjenesten, og alle ansatte har fått tilbud om å gi tilbakemelding via disse. Tilbakemeldingene har vist at endringer i avdelingsstruktur er ønsket i virksomheten. Flertallet ønsker også full samlokalisering. Det er ikke gjennomført medvirkning blant brukere utover at familier som ønsker møter et annet sted enn i nærmiljøet får dette ønsket oppfylt.

17d. Ja, større grad av samlokalisering av barneverntjenesten kan gi større muligheter for effektivisering i tjenesteproduksjonen. Effekten må imidlertid ses i sammenheng med nedtrekk i rammen til barnevernet som følge av demografijusteringer og rammesaken. Viser til demografijusteringer og vedtak om rammesaken i rådmannsforslag i HØP 2023-2026.

18. Hvordan slår delkostnadsnøkkelen for barnevern ut for Drammen i denne økonomiplanen, sammenliknet med hvilke regnskapsmessige kostnader kommunen faktisk har hatt knyttet til barnevern de siste årene?

Svar:

Delkostnadsnøkkel for barnevern påvirkes av følgende kriterier: innbyggere 0-22år, lavinntekt og barn 0-15 år med enslig forsørger.

Delkostnadsnøkkelen vil i økonomiplanen kunne påvirkes av nedgang i kriteriet «antall innbyggere 0-22 år». Kriteriene for lavinntekt og barn 0-15år med enslig forsørger endrer seg lite i 2022 og 2023. Det er usikkert hvordan dette vil utvikle seg lengre frem i tid.

Det er for tidlig å si noe om regnskapsmessige konsekvenser som følge delkostnadsnøkkel, men dersom Drammen ikke oppnår nedgang i antall kostnadskrevende tiltak samtidig som driften tilpasses de nye økonomiske rammebetingelsene vil nedgangen gjennom inntektssystemet som følge delkostnadsnøkkel ha uheldig regnskapsmessig påvirkning fremover.

19. Hvordan utføres tilstandsrapporteringen for barnevern i Drammen i dag? Bruker vi veilederen fra Bufdir for tilstandsrapportering?

Svar:

Barneverntjenesten utarbeider tilstandsrapporten ut fra mal og tilhørende veileder fra Bufdir. Tema i tilstandsrapporten er temaer som tas opp i dialogmøter og HMS møter i barneverntjenesten, både til informasjon og innspill.

20. Plassering på institusjon er siste utvei når det ikke er rom for å gi barn fosterhjem i Drammen eller andre steder. Hva er gjennomsnittlig kostnad per barn som er i hhv ordinær og forsterket

institusjon? Hva er budsjettet kostnad i 2023 for kommunal egenandel på plassering i ordinære og forsterkede institusjoner? Hvor mange slike

Svar:

Egenandelen for barneverninstitusjoner er for 2022 kr. 170 000 pr. mnd/kr. 2 040 000 pr. år. Det skilles ikke på type institusjonstiltak når det gjelder egenandel. Budsjettet antall institusjonsplasser for 2022 var 13. Budsjett for 2023 er ikke lagt. Barn som ikke kan bo i eget hjem har kommunen ansvar for uavhengig av antallet.

21. Standardisering av økonomiske rammevilkår for fosterhjemmene som kommunene har ansvar for vil koste 6,3 mill årlig. Dette er foreslått ikke innarbeidet av rådmannen. Hvor mange flere barn vil Drammen kunne tilby fosterhjem (basert på et erfaringsmessig gjennomsnitt av kostnadsnivå av ulike typer plasseringer) dersom dette likevel innarbeides? Og motsatt: hvis det ikke innarbeides; hvor mange færre barn enn i 2021 og 2022 vil kunne tilbys fosterhjem?

Svar:

Utrekningen er basert på det antallet fosterhjem kommunen har i dag. Beløpet er tilsvarende merkompensasjon for de som allerede er fosterforeldre.

Rådmannen vil legge frem en sak om oppfølging av vedtak fattet i kommunestyret i sak 68/22 - tilstandsrapporten for barneverntjenesten 2021 for politisk behandling våren 2023 der vurderinger knyttet fosterhjemmenes økonomiske situasjon inngår som en del av verbalvedtaket.

22. Hva er sannsynligheten for at kommunen vil ende opp med å betale kommunal egenandel på institusjon for disse "overskytende" barna?

Svar:

Dersom det ikke er tilstrekkelig tilgang på fosterhjem må kommunen løse omsorgsbehovet på andre måter.

23. Rådmannen skriver at det skal være fokus på overganger mellom barnehage/skole/ungdomsskole/vgs. Vi er kjent med at det har vært utfordringer med erfaringsoverføringer i overgangen fra barnehage til skole for elever med behov for spesialpedagogisk oppfølging mm. Vil dette fokuset også innebære fokus på en slik sømløs videreføring av historikk for samarbeid med PPT for eleven i overgangen?

Svar:

Ved overganger følger kommunen retningslinjene i opplæringsloven og veilederen for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning fra Udir. Arbeidet med å lage egne overgangsrutiner for Drammen er i ferd med å sluttføres. Der gjøres det ekstra presiseringer for barn/ elever som trenger særskilt tilrettelegging. Det er et klart ønske om at skolen skal få nødvendig informasjon om barnet. Nå gjelder også dette for SFO som ofte er den arenaen barnet møter først. Overføring av informasjon forutsetter samtykke fra foresatte. Først da kan også informasjon hentes fra PPT.

P07 Rus og psykisk helse

24. Viser til: "Fontenehuset gir uttrykk for at de opplever stor etterspørsel og kan hjelpe flere dersom tilskuddet økes."

- a) Hva blir konsekvensen for Fontenehuset dersom rådmannens forslag vedtas; vil de kunne fortsette med dagens tilbud og antall årsverk/stillinger?

- b) Hvor mange flere kan de hjelpe hvis vi øker med kroner x? Hva vil være en økning som er stor nok til at de gir reell effekt og monner?
- c) Det står i samarbeidsavtalen at "Beløpet indeksreguleres årlig." I hvor mange av avtaleperiodens år har beløpet blitt indeksregulert?

Svar:

24a. Fontenehuset må selv vurdere om de kan fortsette driften på samme måte som i dag, ved opprettholdelse av samme driftsramme som i dag. Rådmannen forventer at formålet ved partnerskapet videreføres.

24b. Partnerskapsavtalen mellom Drammen kommune og Fontenehuset i Drammen har følgende formål:

«Formålet med avtalen er at Fontenehuset bidrar til styrking av arbeidsrettede tiltak for mennesker med psykiske lidelser.

«Fontenehusenes arbeidsrettede rehabiliteringstilbud bygger på grunnleggende menneskelige behov. Alle trenger å bli sett, hørt, være til nytte, tilhøre et fellesskap og mestre oppgaver som må løses. Myndiggjøring og gjenvinning av kontroll er sentrale elementer i «recovery» tenkning og brukermedvirkning.»

Avtalen inneholder ikke beskrivelse av antall årsverk eller antall medlemmer. Dette er opp til Fontenehuset å bestemme.

24c. Drammen kommune inngikk partnerskapsavtale med Fontenehuset i 2018. I avtalen står det følgende:

«Drammen kommune forplikter seg, fra denne avtaleinngåelse, å opprettholde et årlig tilskudd på kr. 2 300.000, under forutsetning av at dagens rammer for tildeling av tilskudd til helse- og sosialformål opprettholdes. Beløpet reguleres årlig i henhold til konsumprisindeksen.»

Tilskudd til Fontenehuset finansieres over ordningen «Tilskudd til helse og sosiale formål». Den samlede rammen for ordningen er ikke konsumprisregulert etter at avtalen med Fontenehuset ble inngått. Tilskuddsbeløpet for Fontenehuset har vært prisregulert 2 ganger etter at avtalen ble inngått:

ÅR	TILSKUDDSBELØP TIL FONTENEHuset
2018	2 300 000 kroner
2019	2 357 500 kroner
2020	2 399 935 kroner
2021	2 399 935 kroner
2022	2. 399 935 kroner

25. Viser til tidligere bestilt verbalpunkt "Tverrgående handlingsplan for forebyggende psykisk helse" i HØP 22-25. Hva har skjedd med dette?

Svar:

Tverrgående handlingsplan for forebyggende psykisk helse ble vedtatt ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2022 – 2025. Det er også vedtatt å igangsette Handlingsplan for selvmordsforebygging fra samme tidspunkt. Denne siste planen er prioritert og det legges frem en sak som orienterer om arbeidet i møtene i Hovedutvalg for oppvekst og utdanning og i Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg i november. Arbeidet med handlingsplan for forebyggende psykisk helse er foreløpig ikke igangsatt. Rådmannen vil legge frem forslag til prioritering av saker i første halvår 2023 i møter i hovedutvalgene og formannskap i første møte i 2023.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

26. Viser til innsparingsforslaget "Sentralisering NAV-kontor, med 1,5 millioner kroner".

- a) Hvilken medvirkning er gjort med brukere, ansatte og lokalmiljø i utarbeidelsen av dette forslaget, og hva har kommet ut av denne?
- b) Hvilke konsekvenser for brukere, ansatte og lokalmiljø antar rådmannen at dette forslaget vil kunne få?

Svar:

26a. Initiativet til samlokalisering av de tre kontorene er diskutert i medbestemmelsesapparatet lokalt i NAV Drammen. Dette er også diskutert med ansatte og ledere i andre fora i NAV Drammen. Etter rådmannens forståelse er de fleste ansatte enig i samlokalisering. NAV stat har også formidlet i partnerskapsmøter at de ikke ønsker å finansiere lokaler som i liten grad er effektivt bruk.

Spørsmålet om sentralisering må også behandles i lys av kommunestyrets vedtak om at man kan vurdere lokalisering ut fra flere hensyn enn å opprettholde antall arbeidsplasser i de tre gamle kommunene. Rådmannen har nedsatt en arbeidsgruppe som vil vurdere gode, helhetlige løsninger, og det er naturlig at NAV ses på i denne sammenhengen.

Forslaget om samlokalisering er blant annet basert på en nasjonal «Trafikkflyundersøkelse» som Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomførte i 2018, og påfølgende undersøkelse seks måneder etter. Resultatene fra undersøkelsen er i samsvar med erfaringer i NAV Drammen. Undersøkelsen viste at innbyggere generelt ikke ønsker å komme fysisk til NAV-kontoret, med mindre de har planlagte avtalte timeavtaler. Disse tallene er blitt forsterket gjennom pandemien og i etterkant. Flere brukere, benytter flere kanaler inn til NAV. Jevnlige tellinger i mottak i sentrum, viser at mellom 20-30 kommer innom på drop-in, men ønsker i all hovedsak å bruke selvhjelpsøsningene. NAV Drammen hadde også en personbrakerundersøkelse fra vårt kontor i 2021, hvor 8 av 10 opplevde god tilgjengelighet og at det er lett å komme i kontakt med NAV Drammen. Andelen brukere som er fornøyd med NAV Drammen er høyere enn både i 2019 og 2020, andel brukere med tillit til kontoret har økt med 14 prosentpoeng siden 2019. 77 % av alle brukere i Drammen opplever at sine rettigheter blir ivaretatt, nesten 70 % opplever at de får den informasjonen de trenger, og nær 80 % opplever å bli møtt med respekt.

26b.

Tilbud om å ha planlagte avtaler vil bli videreført både i Svelvik og i Mjøndalen, og i knutepunkt, hvor sikkerhet er i varetatt. NAV Drammen ønsker å være tilgjengelig for råd og veiledning, tilby gruppeaktiviteter, samarbeidsmøter, og individuell oppfølging av den enkelte innbygger, lokalt i kommunedelene. Tilbudet styrkes ut mot innbygger, da ressursene i større grad må dreies over til planlagte møter for de som trenger det mest.

NAV Drammen har i tillegg en egen nødtelefon hvor innbyggere kan ringe kontoret direkte, om de er i behov for akuttbistand til mat og/eller bolig. Telefonen er åpen hver dag fra 9-15, og går utenom NAV sitt sentralbord. Når en innbygger ringer dette telefon nummeret blir henvendelsen vurdert samme dag.

Det vil være større tverrfaglig effekt ved at NAV-ansatte er på møter og andre treffpunkter på knutepunkter, enn at de er lokalisert alene på NAV-lokasjoner. Fagmiljøet i NAV Drammen vil bli styrket, og det vil bli en mer omforent praksis på forvaltning av sosialhjelp. Det er behov for å bygge felles kultur etter sammenslåing, noe som vil styrke medarbeiderperspektivet.

27. Viser til innsparingsforslaget "Redusere tomgangsleie Boligtjenesten, med 0,75 millioner kroner".

Vi antar at dette vil kunne gjøre kommunen mindre fleksible i møte med uventede økte behov som kan oppstå på kort sikt. Hvordan vil kommunen måtte skaffe ekstra boligkapasitet dersom et hurtig behov oppstår som overstiger den reduserte kapasiteten, og hva vil en slik "nødløsning" da kunne koste? Eller blir konsekvensen at brukere må vente lenger på å få tildelt bolig?

Svar:

Kommunen har ikke ledige boliger for å kunne møte akutte behov for bolig. Tomgangsleie oppstår når det går lang tid fra utflytting til neste leietaker flytter inn. Rådmannen vurderer at en bedret praksis på avvikling og raskere avklaring til ny leietaker vil skape både større fleksibilitet og mindre ventetid på kommunal bolig. Dette handler om å forbedre de administrative arbeidsprosessene slik at flere får bo trygt og godt og samtidig beholde rett kapasitet på tomgangsleie. Tiltaket vil ikke medføre behov for å øke boligkapasiteten, men vil gi bedre utnyttelse av dagens kapasitet.

28. Hva er nå saksbehandlingstiden på startlån, tilskudd og kommunale boliger?

Svar:

Saksbehandlingstid startlån og tilskudd er i dag 7 måneder. Saksbehandlingstid på søknad om kommunale boliger er ca. 2 måneder.

29. I mange kommuner gjennomfører NAV "Datakurs for fremmedspråklige". Dette anses som et viktig integreringstiltak og et godt virkemiddel for å redusere utenforskap blant fremmedspråklige, da grunnleggende datakunnskap er en forutsetning for å delta i norsk samfunnsliv.

- a) Har Drammen kommune/NAV planer om å starte tilsvarende kurs?
- b) Dersom det ikke foreligger planer om oppstart og gjennomføring, hva er begrunnelsen for det?
- c) Hvilken kostnad vil oppstart og gjennomføring av denne typen kurs medføre for kommunen?
- d) Er det praktiske hindringer for at denne typen kurs kan gjennomføres på knutepunkt Strømsø/andre knutepunkt som en del av knutepunktets(enes) tilbud?

Svar:

29a. «Datakurs for fremmedspråklige» er integrert i andre kurs som holdes av NAV: Jobbsjansen, Jobbjakt og på kurs for deltakere i kvalifiseringsprogram.

29b. Kurs avholdes.

29c. Kursene inngår som en del av ordinær drift.

29d. Kursene avholdes i dag på knutepunkt Strømsø og kan tas ut i andre knutepunkt.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

30. Legges det opp til salg av kommuneskog? I tilfelle hvor/hvor mye og med hvilken anslått inntekt?

Svar:

Salg av kommuneskog er ikke foreslått i Rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan.

31. Hva kan være potensiell inntekt på å lisensiere ut navnerettigheter på kommunale arenaer til private (feks Marienlyst stadion)? Viser til andre kommuner som har gjort og/eller utredet dette.

Svar:

Inntektspotensialet må utredes og det må tas i sammenheng med nye leieavtaler. Strømsgodset toppfotball har for eksempel i dag alle reklameinntektene på Marienlyst stadion.

32. Hva vil være tilskuddene i planperioden til aktørene som mottar faste tilskudd på P09 i dag? Portåsen, Fossekleiva osv.

Svar:

I rådmannens forslag til handlings og økonomiplan er det ikke forslag til endringer i driftsbudsjettet. Tilskuddene ligger på samme nivå som i 2022 korrigert for deflator. Portåsen er en

del av Buskerudmuseet og får ikke et eget tilskudd utover fast driftstilskudd til Buskerudmuseet. Fossekleiva Kultursenter er en avdeling i Drammen kommune.

33. Viser til "Samarbeid med frivillige organisasjoner og innbyggere om planlegging og drift av utendørs møteplasser, grøntarealer, strender og arealer for trim, rekreasjon og lek" og følgende underliggende prioritering for 2024: "Etablering av utstyrspunkter med nødvendig utstyr for enkelt vedlikehold av utendørs møteplasser og grøntarealer i ulike deler av kommunen og i tett samarbeid med frivillige organisasjoner." Dette stammer fra verbalpunkt i HPØP 22-25: "Rådmannen bes igangsette et prosjekt hvor frivillige innbyggere aktivt inviteres til å være med på å vedlikeholde og videreutvikle offentlige hager, parker og andre friluftsområder. Det skal her settes fokus på involvering av eldre og unge brukere av tjenester som har nær geografisk tilknytning til aktuelle friområder, slik at feks skoleelever og sykehjemsbeboere får tilbud om å delta i vedlikehold av sine nære grøntområder. Arbeidet med grøntområdene skal inkludere elementer som urban dyrking, insektsvennlig beplantning og -skjøtsel og utvikling av sansehager, samt fokus på utvikling av sosiale fellesskap. Prosjektet skal være tverrfaglig på tvers av relevante programområder. Det bør sees i sammenheng med foreslått ny planoppgave "Overordnet strategi om frivillighet", samt andre pågående temaplanprosesser som berører dette". Rådmannen har nå altså valgt å fjerne den direkte involveringen av brukere på tjenestestedene – ref "eldre og unge brukere av tjenester som har nær geografisk tilknytning til aktuelle friområder, slik at feks skoleelever og sykehjemsbeboere får tilbud om å delta i vedlikehold av sine nære grøntområder". Dette var noe av det viktigste med dette forslaget; for å sikre en direkte involvering av brukere i tjenestene, og ikke kun ekstern frivillighet og "menige" innbyggere.

- a. Hvorfor har rådmannen, gjennom prioriteringen i handlingsdelen, valgt å ta ut denne sentrale intensjonen fra verbalvedtaket?
- b. Vil rådmannen innarbeide denne delen av vedtaket på noen annen måte for å sikre at den vedtatte intensjonen opprettholdes?

Svar:

Rådmannen vil, i en fremdriftsplan for dette arbeidet som legges fram i løpet av første del av 2023, søke å innarbeide intensjonen fra verbalvedtaket. Tiltakene i handlingsdelen er ikke beskrevet i detalj.

34. Er det potensiale for økt inntjening fra utleie av "selskapslokaler" (samfunnshusene våre, ol) gjennom økt markedsføring, eller er disse tilbudene brukervennlige nok / godt kjent i befolkningen? Viser til at det ikke er lenket til booking i Aktiv kommune på utleieobjektene på kommunens temaside for dette, feks.

Svar:

Det er sannsynligvis et potensiale for økt utleie. Utleienivået er nå lavere enn før pandemien. Utleieobjektene skal gjøres tilgjengelige i Aktiv kommune fra 01.01.2023 dette vil kunne bedre markedsføring og tilgjengelighet på ledig kapasitet.

35. Viser til spørsmål nr 36 om DOFA.

- c. Har det vært framdrift i denne saken siden den gang?
- d. Hvorfor er Drammen ikke lenger med i DOFA?
- e. Hva skal til for å gjeninnføre?
- f. Hva er beløpet DOFA har ønsket fra Drammen kommune?

Svar:

35a. Det er gjennomført et dialogmøte med DOFA på settefiskanlegget. Ny oppdatert avtale vil bli innført i løpet av 2023.

35b. Det er ingen intensjoner om å avslutte samarbeid med DOFA (se svar under pkt a.) og det vil bli utredet en ny avtale som en del av et interkommunalt samarbeid.

35c. se svar a.

35d. DOFA har søkt om tilskudd på 88.000 kroner i 2022.

36. Vi forstår det slik at en allianse av kulturaktører i gamle Nedre Eiker jobber med et prosjekt for å utvikle Mjøndalen samfunnshus som kulturarena. I første omgang forstår vi at det er det snakk om å etablere teleskoptribuner.

g. Kjenner rådmannen til status i dette prosjektet?

h. Hva er kostnad på prosjektet?

Svar:

Det ble arrangert et dialogmøte om prosjektet mellom administrasjon og aktørene den 08.11. Aktørene har innhentet tilbud på en teleskoptribune med 218 plasser, og ønsker å gi en gave til kommunen. Detaljene rundt prosjektet og størrelsen på gaven er ikke helt avklart ennå.

37. Vedr tiltak på Friluftsdammer. Vi antar at rådmannen legger opp til å håndtere de konkrete prosjektene administrativt uten politiske enkeltbehandlinger. Hvilke vær varsom-prinsipper knyttet til biologisk mangfold og økologi vil følges før det eksempelvis rives dammer og gjenåpnes gamle vannveier?

Svar:

Ved vurderinger av tiltak som kan få følge for naturmangfoldet vil kommunen følge de regler og retningslinjer som gjelder for fagfeltet, dvs naturmangfoldloven § 6 (den generelle aktsomhetsplikten) og prinsipper for offentlig beslutningstaking etter naturmangfoldlovens paragrafer 7-12.

38. Inkluderer den foreslåtte bevilgningen til Vassenga på investeringsbudsjettet også oppgradering av lys, eller kun kjøleanlegget? Hvis nei, hva vil det eventuelt koste å også oppgradere lysanlegget?

Svar:

Intensjonen er at det skal dekke oppgradering av lys.

39. En undersøkelse blant medlemmene til Norske Kulturhus spør et fall i aktivitet på 40 prosent og fall i billettsalg på 65 prosent, sammenlignet med normalåret 2019.

a. Hvor mye har aktiviteter og salg falt tilsvarende på scenene til Drammen Scener AS, og hva er selskapets prognoser for 2022?

b. Hva har dette igjen å si for selskapets forventede driftsresultat?

c. Hvis det stemmer at det er negativ utvikling; hva har dette igjen å si for leieprisene selskapet tilbyr og evt må skru opp for å dekke inn annet tap; vil dette gi et enda større gap mellom målgruppas betalingsevne og selskapets inntjeningskrav?

Svar:

39a. Drammens Scener AS hadde per 3. kvartal 2022 en omsetning som er 43 000 kr lavere enn samme periode i 2019. Prognosen for 2022 er et underskudd. Drammens Scener AS har hatt 80 færre kulturarrangement i 2022 enn i 2019. Drammens Scener AS ligger under budsjetterte inntekter pr 3. kvartal, men det er prognose på høy aktivitet i 4. kvartal.

39b. Det er ikke mer tilgjengelig informasjon enn det som er svart i pkt a).

39c. Drammens Scener AS er et aksjeselskap med et eget styre. Det er styrets ansvar å vurdere budsjettet.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

40. Viser til tidligere spørsmål 76 om nytt bruksområde langs det gamle jernbanesporet fra Drammen Stasjon til Tangenkaia. Viser videre til muntlig spørsmål ved behandling av handlingsplan for Strømsø 2030 23.08.22 om hvordan innbyggerne kan involveres i dette utviklingsarbeidet. Vurderer rådmannen medvirkningsaktiviteter i 2023 med innbyggerne for å komme med forslag til utviklingen av området? I tilfelle når og hvordan?

Svar:

Det vises til svaret på spørsmål 76 (2022). Her peker Rådmannen på at strekningen mellom Strømsøbrua/Gyldenløve brygge søkes innarbeidet i reguleringsplanen for Tangenkaia. I denne planprosessen er det nå sendt inn et planinitiativ, og prosessen starter formelt med et oppstartsmøte innen kort tid. Dette er en omfattende plan som krever et planprogram. I planprogrammet, som skal behandles politisk og høres på vanlig måte før det fastsettes av kommunestyret, vil man også komme med konkrete forslag til medvirkningsaktiviteter knyttet til planutarbeidelsen. Det er forventet at planprogrammet kommer til behandling våren 2023. Utarbeidelsen av områdeutviklingsstrategien for Strømsø pågår parallelt med dette arbeidet. Her arbeides med en konkretisering av aktuelle medvirkningsaktiviteter som skal koordineres med Strømsø 2030 og drøftes med nærutvalget før jul.

P11 Utbygging og samferdsel

41. Vedrørende: "Full avgiftsbetaling for elbiler": Har rådmannen kunnskap om sannsynlig avvisningseffekt av å innføre et slikt tiltak; herunder om og evt. hvor mye dette vil kunne forsinke utskiftningen av privatbilparken i kommunen?

Svar:

Det forventes at avvisningseffekten vil være marginal, men at full avgiftsbetaling vil medvirke til en endring i parkeringsmønsteret. For elbilistene er det i dag rimeligere å parkere på gaten i sentrum (22.50,- kr/time) enn i p-hus (30,- kr/time). Dette svekker målet om å flytte parkering fra gata og inn i p-hus for å bidra til god tilgjengelighet på gateparkering.

39 norske kommuner har allerede innført full pris for parkering av elbiler. Rådmannen er ikke kjent med at dette har forsinket takten i utskiftningen av kjøretøyparken.

42. Rådmannen har tidligere regnet på hva ett busstilbud til Spiraltoppen vil koste. Vi vil gjerne få en utregning av en nedskalert variant, rettet mot innbyggere som vil til Spiraltoppen for å komme seg ut i løypenettet, på barmark og på ski. Hva vil det koste å sette opp et tilbud med noen avganger lørdager og søndager (i helger og måneder der det er grunn til å tro at det er en viss etterspørsel), i samarbeide med Brakar?

Svar:

Det er tidligere gjort beregninger på hva et helgetilbud med buss til Spiraltoppen vil koste Drammen kommune. Fra Brakar sitt notat som vedlegg til sak om elbuss i sak 97/21 møtedato 20.04.2021 sies: «... Et tilbud med elbuss i helgene vil medføre en årlig driftskostnad på kr. 950 000 pr år, og et tilskuddsbehov mellom kr. 425 000 - 675 000 avhengig av inntekt. Tilskuddsbehovet må i sin helhet finansieres av Drammen kommune. Ifølge Brakars føringer fra Buskerud fylkes-kommunes «Handlingsprogram for kollektivtransport» kan ikke Spiralen sies å utgjøre et slikt område per i dag, og Brakar kan derfor ikke benytte tilskudd fra Buskerud fylkeskommune til å kjøre et slikt busstilbud.

Brakar må først og fremst prioritere å bedre busstilbudet i områder - også innenfor Drammen kommune - med behov å forbedre kollektivtransport.»

For et årlig helgetilbud må det beregnes en kostnad etter dagens prisnivå på kr. 470.000 – 750.000 (det er da lagt til 10 % fra 2021-nivå avrundet opp pga. prisstigning ifølge informasjon fra Brakar). Dette utgjør ca. kr 39.000 til kr. 63.000 pr måned, men det er per nå uvisst om Brakar kan dele opp busstilbudet i enkelte måneder/helger. Busstilbudet er da planlagt å ha en varighet på 10 - 12 timer pr. dag. Dette betyr at det må byttes sjåfør i løpet av dagen. Busstilbudet kan bli noe rimeligere dersom rutetiden holdes innenfor én vaktperiode pr. dag.

P12 Vann, avløp og renovasjon

43. Vedrørende: “Rehabilitering av dammer som har eller har hatt en funksjon innen kommunal drikkevannsforsyning”. Hvilke dammer er dette snakk om?

Svar:

Rehabilitering av dammer: Nedenstående viser en oversikt over dammer som har vært en del av vannforsyningen og som er aktuelle for rehabilitering/prosjektering i neste økonomiplanperiode.

- Vasshella (Solbergelva), rehabiliteres i 2023
- Dammene i Tørkoppvassdraget (Svelvik): Trestikle, Mellomdammen, Nerdammen og Sankedammen. Disse dammene er en del av vannforsyningen til Norgips (kun prosessvann)
- Yttervann (Krokstadelva)
- Svarttjern (Drammensmarka)
- Bremsa (Konnerud)
- Eikdammen (Svelvik)

Dammene på lista for kommende planperiode, kan endre seg dersom sikkerhetssituasjonen for andre dammer i kommunen forandres. Dersom tilstanden til en dam blir mer kritisk, kan dette føre til at dammen får en høyere prioritet.

44. Vedrørende: “Anskaffelse av digitale vannmålere hos abonnentene” Hvor stort er etterslepet, og hva vil være kostnaden?

Svar:

Anskaffelse av digitale vannmålere hos abonnentene: Det vises til orientering angående «Fjernavleste vannmålere» i Teknisk Hovedutvalg 23. november 2021.

I Drammen kommune er det installert ca. 35.000 analoge vannmålere. I nyere boligprosjekter er det målere for både kaldt- og varmt vann. De analoge vannmålerne har normalt hatt en levetid på 8-10 år, hvilket har betydd en årlig utskifting av ca. 4.000 vannmålere.

Omfattende vannmålerutskifting har vært satt på vent siden 2019, i påvente av valg av strategi for innsamling av data.

Det er nå planlagt oppstart av utskifting av vannmålere fra og med våren 2023. Det planlegges å skifte ca. 8.000 vannmålere per år over en fire-års periode. Kostnadene for etablering av data-plattform, infrastruktur for datainnsamling, anskaffelse av digitale målere - samt utskifting - er beregnet 60 millioner kroner. Kostnaden ble synliggjort i HØP 2022-2025. Kostnaden for overgang til digitale vannmålere dekkes innenfor av rammen til investeringer for Vann og avløp.

45. Hva vil være gebyrutvikling vann og avløp i kroner for en gjennomsnittshusstand (2,1) og en husstand på 4 videre i 2024-2026?

Svar:

Gebyrutvikling:

Gebyrutvikling vann- og avløp for en gjennomsnittshusstand, 2,15 personer:

	Økning vanngebyr fra et år til neste	Kostnad vann (kr)	Økning avløpsgebyr fra et år til neste	Kostnad avløp (kr)	Kostnad vann- og avløp (kr)	Total økning per år (kr)
2022		3 267		5 115	8 382	
2023	9,00 %	3 562	25,00 %	6 394	9 955	1 573
2024	9,00 %	3 882	3,50 %	6 617	10 500	544
2025	9,00 %	4 231	3,50 %	6 849	11 081	581
2026	9,00 %	4 612	3,00 %	7 089	11 667	586

Gebyrutvikling vann- og avløp husstand med fire personer:

	Økning vanngebyr fra et år til neste	Kostnad vann (kr)	Økning avløpsgebyr fra et år til neste	Kostnad avløp (kr)	Kostnad vann- og avløp (kr)	Total økning per år (kr)
2022		5 420		8 507	13 927	
2023	9,00 %	5 908	25,00 %	10 634	16 541	2 615
2024	9,00 %	6 439	3,50 %	11 006	17 445	904
2025	9,00 %	7 019	3,50 %	11 391	18 410	965
2026	9,00 %	7 651	3,00 %	11 790	19 383	973

46. Foreslått gebyrutvikling vann og avløp har ikke regnet inn investeringer i ny renseløsning Drammen Nord, som det skal velges konsept for nå snart, og ny renseløsning for Drammen sør. Kan rådmannen gi indikasjoner på sannsynlig størrelsesorden for gebyrøkning som vil følge av disse investeringene?

Svar:

Ny renseløsning: Rådmannen vil holde en orientering i Formannskapet 29.11.2022 hvor kostnads-estimat for ny renseløsning for Drammen Nord blir presentert. Konseptvalg-utredningen er planlagt å komme til politisk behandling i første møte i 2023.

For renseløsning Drammen Sør pågår foreløpig kun en mulighets-studie. Her vil beslutning om konseptvalg-utredning, i tråd med Drammen kommunes investerings-reglement, komme til politisk behandling i løpet av 2023.

P13 Arealplan og miljø

47. Er det planlagte prosjekter som vil berøres av mulig bortfall av Klimasats-ordningen? Vil kommunens Klimastrategi 1.0 eller 2.0 eller fremtidige klimastrategiske planer måtte nedskaleres eller endres som følge av dette mulige statsbudsjettkuttet?

Svar:

Klimasats-ordningen: Prosjekter/tiltak som kommunene allerede har fått tilsagn om støtte til fra Klimasats-ordningen, berøres ikke. Prosjektene/tiltakene som har fått tilsagn i 2022 skal gjennomføres innen 2024. Finansiering av fremtidige klimaprosjekter/tiltak blir en stor utfordring dersom denne støtteordning avvikles.

48. Tiltaksutredning for lokal luftkvalitet" (SVP svarer opp denne – a og b)

- Hvor omfattende er denne og hva er målene at den skal frembringe?
- Hvorfor kan den ikke starte tidligere?
- Bør ikke denne være faktagrunnlag for arealplanen?

Svar:

Tiltaksutredning for lokale luftkvalitet:

48a. Tiltaksutredningen er omfattende. Tiltaksutredningen utføres i samarbeid med Viken Fylkeskommune og Statens Vegvesen og medfører beregninger som inkluderer alle kjente utslipp i Drammen kommune. Det er ganske omfattende arbeid for å vurdere utslipp, meteorologi, antall personer som utsettes for ulike konsentrasjoner og hvilke tiltak som bør iverksettes. Målet er at tiltakene som foreslås er tilstrekkelige til å ikke få nye overskridelser og aller helst under øvre vurderingsterskel i forurensningsforskriften § 7-11. Tiltaksområder som kan bli aktuelle å utrede er bl.a. hastighetsreduksjon, forbedret vei-renhold, og piggfri-andel.

48b. Forrige tiltaksutredning ble utarbeidet i 2017. Når øvre vurderings-terskel for luft-forurensing overskrides, utløser dette krav til ny utredning. Det betyr at kommunen i samarbeid med Statens Vegvesen og Viken Fylkeskommune må iverksette en felles utredning, blant annet ved å benytte eksterne konsulenter. Miljødirektoratet har gitt frist for dette til 30.6.2023

48c. Tiltaksutredningen for lokal luftkvalitet vil være en del av kunnskapsgrunnlaget og føringene ved neste revisjon av kommuneplanens arealdel.

49. Er det vurdert pilotprosjekter for utnytting av gråvann i offentlige bygg / nye bygg?

Svar:

Det er ikke gjort utredninger/vurderinger av utnytting av gråvann i kommunens egne bygninger.

50. Er krav til fordrøyning, slik Oslo har innført krav om, vurdert som tiltak mot overvannshåndtering og flomrisiko; gjennom for eksempel beplantning av tak?

Svar:

Krav til fordrøyning: I kommende arealdel foreslås det å nedfelle krav til blågrønn faktor. Dette inne bærer at ved håndtering av overvann skal blågrønn faktor benyttes som metode i henhold til Norsk Standard NS3840. I forhold til kommunes planbestemmelser innebærer dette blant annet at det ved regulering skal det utarbeides en overvannsplan, bygninger og anlegg skal utformes slik at naturlige/eksisterende flomveier ivaretas, overvann skal håndteres lokalt og åpent, gater kan benyttes som flomveier og lukkede vannveier skal åpnes og restaureres i den grad det er praktisk gjennomførbart. Drammen kommune har ikke planbestemmelser med krav om grønne tak, men gjennom blågrønn faktor er dette et virkemiddel.

51. Viser til følgende ambisjonsnivå under delmålet 2B: "Årlig reduksjon i antall innbyggere i risiko-område". Hvordan skal dette oppnås – kun gjennom klimaberedskap og flomforebygging etc., eller også arealpolitiske grep (omregulering av utsatte områder)?

Svar:

Reduksjon i antall innbyggere i risiko-område. Hvordan skal dette oppnås: Rådmannen har så langt ikke vurdert å ta ut flomutsatte eller andre risikoutsatte områder – men kommunen har i sine planbestemmelser nedfelt krav til sakkyndig vurdering i alle saker, bl.a. slik at bebyggelse og anlegg skal sikres mot natur-skade, herunder erosjon, ras, skred, flom og stormflo, og i områder hvor det kan være fare for områdeskred/og i områder med sprøbruddegenskaper (kvikkleire) er det et generelt forbud mot tiltak som innebærer økt sårbarhet i forhold til skredhendelser. I tillegg skal bebyggelse i områder utsatt for flom fra elv og sidevassdrag være sikret mot skader fra flom tilsvarende «200- års flom», og eksisterende bekker skal bevares så nært opp til sin naturlige form som mulig. Bekkelukking tillates ikke.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

52. Vedrørende: "Med den reduksjonen i programområdets rammer som foreslås nå, er det heller ikke realistisk å finansiere en opptrapping av antall lærlinger, utover det kommunen har per i dag, innenfor nåværende ramme, uten at det i vesentlig grad går ut over andre tjenesteutviklingsaktiviteter eller nødvendig kompetansebygging i organisasjonen." Hva vil kostnaden være for å nå 2 lærlinger per 1000 innen 2026?

Svar:

Viser til svar på likelydende spørsmål 8. fra Høyre.

53. Med de reduserte rammene som legges opp til i rådmannens forslag; hvilket forholdstall i stedet for 2 av 1000 er det realistisk at vi heller vil nå?

Svar:

Forholdstallet antall lærlinger pr 1 000 innbyggere er pr i dag 1,5. Avhengig av utvikling i befolkningstall vil et uendret antall lærlinger medføre tilsvarende endringer i forholdstallet. Uten økning av rammen vil det ikke være mulig å øke antallet mer enn helt marginalt.

54. På årets Åpenhetsbarometer får Drammen et stort negativt trekk på varighet på innsyn i postliste tilbake i tid (dette er nå mellom 6-11 mnd iflg undersøkelsen), og på at kun er deler av intern postgang legges ut i postliste, mm.

- a. Når ble disse begrensningene politisk vedtatt?
- b. Hva vil det koste å fjerne tidsbegrensningen på innsyn i postliste bakover i tid?

Svar:

54a. Begrensningene er ikke politisk vedtatt. Bakgrunnen for begrensningen på 6 måneder er hensynet til personvern og det faktum at Drammen kommune har fulltekstpublisering av dokumenter i sin postliste. Det er her i tillegg viktig å merke seg at postliste for plan og bygg, samt alle politiske møtedokumenter, ikke har en tidsbegrensning når det kommer til publisering i kommunens innsynsløsning, forutsatt at det er dokumenter som ikke er unntatt offentlighet. For disse dokumentene er alt publisert og tilgjengelig i innsynsløsningen fra det tidspunktet ny kommune ble etablert.

54b. Den økonomiske kostnaden for å fjerne tidsbegrensningen for postlista, samt å oppdatere publisering av dokumentasjon, vil koste konsulenttimer fra ekstern leverandør. Estimat på et slikt arbeid er ikke innhentet.

55. Legger rådmannen opp til å arbeide strategisk for å heve Drammen på Åpenhetsbarometeret i årene som kommer?

Svar:

Drammen kommune og byarkivet arbeider kontinuerlig med å legge til rette for åpenhet og innsyn. Innsyn i informasjon spenner over flere ulike områder. Åpenhetsbarometeret tar for seg en begrenset del av tematikken.

56. De følgende to spørsmålene kan settes på P14 eller P19 etter hva som er riktig: Det er ønskelig å spare inn kostnader på programområdet gjennom reduksjon av kostnader til kontorarealer.

- a. Har det i denne sammenheng vært dialog med Buskerud fylkeskommune om samlokalisering i felles kontorlokaler slik at man kan effektivisere og dele på

kostnader (mtp at fylkeshuset vel vil krever omfattende vedlikehold av fylkeskommunen for å kunne brukes framover, og at planen for dette området egentlig var salg)?

b. Kunne det gamle og etter hvert fraflyttede sykehuset vært et aktuelt alternativ?

Svar:

56a: Det har ikke vært dialog med Buskerud Fylkeskommune om samlokalisering av kontorarbeidsplasser.

56b: Det gml. sykehuset i Drammen har vært lagt ut for salg, Drammen kommune har ikke vurdert denne eiendommen som aktuelt å kjøpe. Det er foreløpig uklart hva ny eier vil bruke eiendommen til.

57. Viser til: "Drammen kommune legger til rette for at ansatte med arbeidsoppgaver som er egnet for hjemmekontor kan ha hjemmekontor inntil to dager per uke. Det legges også til rette for hybride møter." Hva kan være anslått økonomisk effekt (og klimaeffekt) av om dette taket heves til eksempelvis tre eller fire dager i uka?

Svar:

Økonomiske og klimamessige effekter av utvidet mulighet for ansatte med egnede arbeidsoppgaver til å benytte hjemmekontor er for kompleks og inneholder for mange variabler til å anslå uten å gå i dybden. Effektene vil være avhengig av alt fra antall medarbeidere som velger å benytte seg av muligheten, til hvordan ledig kontorkapasitet skal utnyttes for å få gevinstrealisering av tiltaket.

58. Medarbeidere: Drammen kommune har en vedtatt lokal lønnspolitikk. Der er det uttalt at kommunen skal verdsette økt kompetanse, mm. Likevel har ikke kommunen noe system for økt lønn (utover det at man får økt lønn ved at man oppnår ny stillingskode) dersom ansatte tar videreutdanning. Det er nokså vanlig i andre sammenlignbare kommuner. Slik vi forstår det har ikke kommunen en gang ønsket lokale forhandlinger å prioritere økt kompetanse, lederutdanning for ledere osv. Eksempel: En adjunkt med tillegg (5 år utdanning uten master) som tar videreutdanning i f.eks. matematikk får ingen økning i lønn etter endt videreutdanning. I de fleste andre ASSS-kommunene betyr det automatisk mellom 10 og 30.000 kr. i økt lønn. I Drammen er det null.

a. Vil rådmannen på bakgrunn av dette være enig i en påstand om at kommunen bryter sin egen lønnspolitikk? Hvis nei, hvorfor ikke?

b. Hva kan gjøres for å etterleve kommunens vedtatte lønnspolitikk på en bedre måte?

Svar:

58 a. Drammen kommune bryter ikke sin egen lønnspolitikk. Lønn gis som hovedregel etter de kompetansekravene som settes til stillingen og reglene for lønnsinnplassering etter Hovedtariffavtalens bestemmelser. Eventuelle lønnsjusteringer bør som hovedregel skje innenfor rammen av ordinære lokale forhandlinger.

58b. Som forberedelse til lokale lønnsforhandlinger er lokal lønnspolitikk tema i drøftingsmøte med organisasjonene. Den største utfordringen har vært knyttet til hvilke kriterier som skal legges til grunn ved forhandlinger i kapittel 3 (ledere) og 5 (stillinger med krav om akademisk utdanning). På bakgrunn av dette vil rådmannen nedsette en partssammensatt gruppe som skal vurdere hvilke kriterier som skal legges til grunn for fastsetting av lønn i overnevnte grupper.

59. Hva vil være den økonomiske konsekvensen dersom kommunen (i tråd med kommunens egen vedtatte lønnspolitikk som skal "bidra til å motivere til kompetanseutvikling") begynner med å gi automatisk tillegg i lønn ved endt videreutdanning (for de ansattgrupper som ikke allerede har slike ordninger)? Størrelse på "automatisk tillegg" kan her feks være gjennomsnittet av ASSS-kommunene som praktiserer dette.

Svar:

Det er ikke mulig å foreta en konkret beregning nå, men kostnaden vil være betydelig avhengig av modell/innretning som velges. Det må derfor gjøres nærmere beregninger.

60. Hva vil være konsekvensene hvis kommunestyre vedtar å løfte "Brukermedvirkning" opp som en 4. hovedprioritet i handlingsplanen? Vil det være uproblematisk å legge til en slik prioritering, eller vil deler av handlingsplanen måtte lages helt på nytt?

Svar:

Medvirkning er både en sentral verdi og et viktig metodisk grep i arbeidet med å utvikle Drammen på best mulig måte. Medvirkning er derfor en helt grunnleggende del av kommunens virksomhet og står sentralt i kommunens arbeid innen mange ulike områder og på ulike nivå. Dette betyr at medvirkning ligger som et naturlig og viktig aspekt ved vesentlige deler av handlingsdelen i handlings- og økonomiplan 2023-26. I lys av dette, vurderer rådmannen det slik at et fjerde satsingspunkt som omhandler medvirkning ikke medfører at handlingsdelen må omskrives. For en utfyllende beskrivelse av hvordan og hvor medvirkning praktiseres, vises det til svar på spørsmål 109/22 «Spørsmål til rådmannen om prinsipper og rutiner for medvirkning».

61. Gebyrregulativer:

a. Hvorfor er Samfunnshuset Mjøndalen, "Markeringer alt. trossamfunn (alternativ til kirkelige seremonier)" gratis? Hva vil være antatt provenyeffekt av å harmonisere dette gebyret?

Svar:

Nedre Eiker har hatt lang praksis med gratis bruk av Samfunnshus Mjøndalen til seremonier for andre trossamfunn som ikke bruker kirken. De betaler kun for timene etterpå til samvær. Denne praksisen har blitt videreført i nye Drammen kommune. Hvis denne bruken av samfunnshuset skal harmoniseres med priser for leie av kapell eller kirkerom ville leieprisene bli henholdsvis 3 735 kroner og 5 775 kroner. Det er svært begrenset bruk av lokalene til dette formålet og inntekspotensialet vil således være marginalt.

b. Hva vil være antatt provenyeffekt av å skru opp alle gebyrsatser som er foreslått under deflator, opp til deflator? (med unntak av det som er regulert statlig, eller som av åpenbare grunner er gratis e.l)

Svar:

For mange gebyr- og leiepriser spesielt innenfor P09 Kultur, drett og frivillighet og P11 Infrastruktur og samferdsel, er lagt til grunn avrundning av satsene. Dette innebærer at enkelte gebyrsatser øker noe mer enn deflator og andre noe mindre, men at økningen innenfor de enkelte gebyr-ordningene i gjennomsnitt skal være tilnærmet kommunal deflator.

P16 Næringsutvikling

62. Akkurat hva legger rådmannen i at Drammen skal være en Ja-kommune?

Svar:

I temaplan for tekniske tjenester er "Servicevennlig kommune i plan- og byggesaker" vedtatt som en satsing. Satsingen skal bidra til nærings-attraktivitet og bolig- og næringsvekst, og skal gi tydelige og gode rammebetingelser. Det å være en servicevennlig kommune betyr ikke å si «ja» til alt, men handler om god service, som å møte næringsliv og innbyggere med velvilje, serviceinnstilling og effektiv saksbehandling. God service vil også innebære at kommunen er forutsigbare i dialogen med næringslivet, med tydelig kommunikasjon i en tidlig fase.

Dette temaet vil følges opp ytterligere gjennom strategisk næringsplan som nå er under arbeid. Her skal det redegjøres for kommunens ulike roller overfor næringslivet, og hvordan for eksempel rollene som vertskap, tilrettelegger, samfunnsutvikler og myndighetsutøver må balanseres på best mulig måte. Det legges også i næringsplanen vekt på at kommunen er tilgjengelig og imøtekommende i møte med næringsliv og innbyggere, og at kommunen skal opptre som en god samarbeidspartner og veileder der det er naturlig og nødvendig. I dette ligger også at det skal fokuseres på handlingsrom fremfor begrensninger.

En ny, helhetlig kommuneplanens arealdel vil gi tydelige rammer og økt forutsigbarhet i behandling av både plan- og byggesaker.

63. Hva er status på utviklingen av det foreslåtte elferge-tilbudet?

Svar:

Initiativet om å utvikle et utslippsfritt fergetilbud på Drammenselva/Drammensfjorden kommer fra private eiendomsaktører. De samarbeider blant annet med Næringsforeningen i Drammensregionen. Prosjektet er i tillegg, i dialog med både med Drammen kommune, Buskerudbyen og Viken fylkeskommune om videre arbeid, og det planlegges å involvere politisk nivå. Drammen kommune har ingen definert rolle i dette arbeidet, men holdes orientert. Kommunen ga i 2020 et tilskudd på kr. 200.000 (fylkeskommunale midler tildelt kommunen ifm. Covid, tildelt gjennom politisk vedtak) til et forprosjekt som skulle belyse muligheter og utfordringer knyttet til realisering av en utslippsfri ferge. Kommunen er kjent med at det fortsatt pågår aktive prosesser og dialog med ulike aktører om hvordan dette kan innrettes i Drammen.

P18 Politisk styring

64. Kontrollutvalget budsjetterer med 90 000 til "PC/IPAD". Er dette kun årlige lisenser eller skal det anskaffes nytt utstyr?

Svar:

Sekretær for kontrollutvalget opplyser at foreslått budsjettbevilgning gjelder innkjøp av digitale løsninger i neste valgperiode.

65. Hvorfor er ikke kostnaden på Politisk styring i 2026 redusert i tråd med 2024 – med tanke på at det ikke er valg i 2026?

Svar:

I mellomvalgår skal bevilgningen til gjennomføring av valg trekkes ut av budsjettammen til P18. I 2026 har ikke det skjedd. Korrekt budsjettamme for P18 i 2026 er derfor 42 025 millioner kroner.

66. Hva vil være innsparing av å kutte alle sosiale kostnader til folkevalgte? (Julebord, mat før møter, etc.)

Svar:

Dersom sosiale kostnader avgrenses til bortfall av bevertning og sosiale tilstelninger, er innspart kostnad ca. 1 million kroner. I denne kommunestyreperioden har det hittil ikke blitt avholdt større sosiale arrangementer som julebord, sommerfester og lignende.

Drammen eiendom KF

67. Har DEKF planer om å etablere flere GeoTermoser i Drammen? Hva skal i så fall til av vedtak for å realisere dette?

Svar:

Det var planlagt GeoTermoser i byggeprosjektene Krokstad sykehjem og Åskollen ungdomsskole. Generelt er dette prosjekter som er enklest å gjennomføre i forbindelse med større nybygg/rehabiliteringer og hvor det er stor grad av solenergi, videre må det være grunnforhold som er egnet. Det må ikke være store vanngjennomstrømninger i fjellet. GeoTermos vil i større prosjekter bli vurdert av DEKF dersom den er hensiktsmessig.

68. Har rådmannen utredet salg av Verket (halvøya ved Svelvikstrømmen) og inntektsmuligheter for dette objektet? Det var til vurdering en overføring til Asker (gamle Hurum) i 2019. Vil det få noen negative konsekvenser for innbyggerne om dette selges?

Svar:

Det er ikke ytterligere utredet salg av Verksøya etter etableringen av ny kommune i 2020. Asker kommune (ved tidligere Hurum kommune) har tidligere henvendt seg om overføring av eierskapet til dette arealet, men Svelvik ønsket ikke dette. Se sak 19/01975 fra Svelvik kommune hvor kommunestyret vedtok: "Svelvik kommune ønsker ikke å overføre eierskapet for eiendommen gnr. 9 bnr. 63 i Hurum kommune – benevnt Verksøya - til Hurum kommune." Konsekvenser for innbyggerne om eierskapet overføres til Asker kommune vil avhenge av hva kommunene prioriterer og legger til rette for allmennheten.

69. Nedre Eik gård. Er det innarbeidet kostnader for dette, eller vil dette synliggjøres først i 24-27, etter behandling av fase 3 i prosjektet neste år?

Svar:

Dette vil først bli innarbeidet når reguleringsplan er godkjent og det er avklart mulig omfang av videre prosjekt/bygging.

70. Er det utredet salg av noen av husene nedenfor sykehuset? Hva er i så fall mulige inntekter?

Svar:

Boligene nedenfor sykehuset benyttes som kommunale utleieboliger og er ikke vurdert solgt.

71. Hva vil kunne være innsparingen på "Husleie og renhold" dersom beslutningen om 50% kommunale renholdere reverseres?

Svar:

Pr dato utfører DEKF renhold av 50 % av porteføljen med egne ansatte. Før vedtaket om økt egendrift utførte DEKF renhold av 35% av porteføljen. Skal dette vedtaket reverseres kan det spares ca 1 millioner kr.

72. Når er prosjekt Eiendomsstrategi DEKF planlagt ferdigstilt?

Svar:

Del 1 av prosjektet – kunnskapsgrunnlaget ferdigstilles i 2022, selve rapporten ferdigstilles 2 halvår 2023.

73. Viser til foreslått salg av objektet Killingen og foreslått salg:

a. Er det store kostnader til/etterslep på vedlikehold på Killingen, som faller under eiers ansvar, i tilfelle hvor stort?

b. Hvem er det rådmannen regner som målgruppa for salg av objektet, ut fra prisen som er anslått?

Svar:

73a. Generelt er hovedbyggene fulgt opp mht. vedlikehold. Noe etterslep på frittstående lagerbygg i størrelsesorden kroner 0,5 mill.

73b. Prisen er kun et estimat og eiendommen vil ved salg bli taksert og verdivurdert av megler. Alt salg av eiendom som ikke overføres kommunens egne selskaper er tenkt lagt ut i det åpne markedet.

74. Hva vil være DEKF-besparelse (mulighet for økt eieruttak fra DEKF) hvis DEKF senker temperaturen i alle bygg, per grad? Vil dette kunne gjennomføres i noen bygg uten konsekvensutredning, gjennom vedtak i HPØP, i tilfelle hvor mange bygg? Hva vil være besparelsene i tilfelle i de byggene hvor dette kan gjennomføres uten konsekvensutredning?

Svar:

DEKF har på vegne av Drammen kommune avtale om kraftforvaltning fra leverandøren Entelios AS. Kostnadene belastes den enkelte virksomhet, og dermed vil DEKF kun ha kostnader relatert til egne disponerte arealer.

Teknisk sett er det mulig å redusere innetemperaturene i bygningsmassen. Ved å senke temperaturen med en grad i hele porteføljen vil vi spare ca 1 100 000 kWh. Senkes temperaturen flere grader vil besparelsen være tilsvarende høyere. I Drammen kommunes rapport for 2. tertial 2022 ble det anslått at dette ville kunne gi en besparelse på anslagsvis 4-5 millioner kroner. Dette anslaget vil avhenge av hvilket nivå strømprisene vil ligge på gjennom vinteren 2022-2023. Det er derimot flere forbehold knyttet til å senke temperaturen i kommunale formålsbygg. Drammen Eiendom har høsten 2022 gjennomgått alle eiendommene med hensyn på optimalisering av temperaturer og utgangsverdier (z-verdier) for varme er nå: 4

- Omsorgs og sykehjem 22 grader.
- Barnehager, skoler, kontorlokaler og øvrige lokaler er 20 grader.
- Idrettshaller skal ha tilpasset temperatur etter bruken av hallen med fokus på å ha et lavt temperaturnivå uten at dette går ut over tilbudet. Temperaturnivået vil derfor variere etter hvilken bruk og aktivitetsnivå det er i den enkelte idrettshall.

Arbeidstilsynets «Veiledning om Klima og luftkvalitet på arbeidsplassen» sier generelt at temperaturer i arbeidsplasser skal ligge mellom 19 og 26 °C.

Veilederne (IS-2072 og IS-2073) til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. anbefales romtemperatur i skoler og barnehager til å være mellom 20-24 °C om vinteren.

Under forutsetning av at disse veilederne følges, samt at temperatur i omsorgs og sykehjem beholdes er det minimalt som kan justeres i formålsbygg. Det kan redusere noe i idrettsbygg og kulturbygg.

Temperaturer i kontorbygg kan i teorien senkes en grad, men i og med at det ikke er mulig å ha helt stabil temperatur, kan man ikke sette utgangsverdien helt på minimumskravet i veilederen.

Drammensbadet KF

75. Hva kan være mulig innsparing av å sette treningssenteret (den kommersielle delen) på Drammensbadet ut på anbud?

Svar:

Treningssenteret på Drammensbadet drives uten driftstilskudd fra kommunen. Drammensbadet har et eget resultatregnskap for treningssenteret som viser et overskudd på ca. 1 millioner kroner per år i et normalår (jmf 2019). Resultatregnskapet inkluderer alle felleskostnader i tillegg til drifts- og lønnskostnader. Treningssenteret belastes med en andel av lønnskostnader for administrasjon, kundeservice, rengjøring og resepsjonstjenester. Ved å sette dette ut til en privat aktør må disse kostnadene overføres til avdeling bad. I forbindelse med vurdering av Drammensbadet KF som ble foretatt av BDO i 2021 ble det pekt på at treningssenteret var lønnsomt for Drammensbadet KF, jfr. organisatorisk gjennomgang av Drammensbadet ifm. 1. tertialrapport 2021. BDO viste videre til at som et alternativ til dagens modell kan kommunen selge, eller leie ut kommersielle aktiviteter til eksterne, som evt. kan tilføre merverdier gjennom alternativ drift. Dette bør ifølge BDO eventuelt først gjøres etter en nærmere strategisk vurdering av selskapets samlede aktivitet.

76. Hva er evt potensialet for økt inntekt fra kun økte priser på treningssenteret og velværetilbudet, uten å øke billettprisene på selve badet?

Svar:

Prisene på treningssenteret og velværeavdelingen er allerede markedstilpasset. Foretaket har derfor vurdert som uhensiktsmessig å høyne prisen i disse avdelingene utover prisendringen (indeksregulering) som blir gjort f.o.m. den 1. januar 2023. Foretaket gir uttrykk for at det vil være utfordrende å drive Drammensbadet på en forsvarlig måte med dagens tilskudds nivå uten at foretaket øker prisene for avdeling bad.

77. Hvor stort er behovet til kommunen for bruk av dette treningssenteret til rehabilitering av brukere og andre formål i tjenestene?

Svar:

Treningssenteret er åpent for alle som ønsker å være medlem. I tillegg blir det bl.a. brukt av videregående elever i kommunen. Drammensbadet har i tillegg samarbeidsavtaler med Bedriftsidretten, Frisklivssentralen og Pusterommet. Foretaket gir uttrykk for at i et folkehelseperspektiv er et treningssenter en naturlig del av et stort anlegg slik Drammensbadet er. Kombinasjonen trening i vann og på land er unik og meget verdifull for Drammensbadets brukere/medlemmer. Det finnes flere lignende anlegg som drives i kommunal regi. Bla. Røykenbadet KF og Ankerskogen KF i Hamar.

78. Finnes det andre liknende kommersielle kommunalt drevne tilbud som kan settes ut på anbud?

Svar:

Drammensbadet KF har i tillegg til treningssenteret en kafé, som foretaket mener kan vurderes anbudsutsatt. Det vil i tilfelle kreves en utdypende utredning.

Generelt

79. Finans: Viser til spørsmål i 1. tertial hvor rådmannen svarte at "Samlet effekt av ved å nedbetale 100 millioner kroner blir dermed omkring 5,5 millioner kroner i avdrag og renter."

- a. Stemmer dette regneeksemplet fortsatt?
- b. Hva er Lånefondets videre strategi for binding av fastrente?

Svar:

79a. Ja, regnestykket stemmer fortsatt

79b. Lånefondets strategi for låneopptak og rentesikring følger kommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning som er vedlagt og vedtas årlig i Handlings- og økonomiplanen. Rådmannen foreslår ikke endringer i reglementet (vedlegg 8) denne gang.

80. Reglement for finans- og gjeldsforvaltning i Drammen kommune: Reglement for finans- og gjeldsforvaltning i Drammen kommune, "9. Etske retningslinjer". Det står her at dette skal speile SPU's etiske retningslinjer. Vil det være i tråd med dette prinsippet dersom kommunestyret også foreslår her å innarbeide det nye målet til SPU's nye klimahandlingsplan og å presisere at natur/klima/økologi må være en del av etikken?

Svar:

Det er rådmannens oppfatning at dagens reglement omfatter det til enhver tid gjeldende reglement i SPU herunder ny klimahandlingsplan.

Fremskrittspartiet

P01 Skole

1. Det bes om ytterligere informasjon om prosjektet «Guttas Campus».

Svar:

Hovedmålet for tiltaket er å gi deltagerne tro på seg selv til å mestre livet og fullføre skolen. Kjernen i virksomheten er 14 dagers intensive læringscamper for gutter som har fullført niende klasse.

Utvalgte lærere og veiledere deltar på campen, og det legges vekt på så vel faglig, personlig som sosial læring foruten fysisk aktivitet. Etter campen følges deltakerne opp på mentorsentere hver annen uke i 12 måneder med leksehjelp og sosial omgang. Ved behov følges noen av deltagerne opp i ytterligere 6 måneder helt inn i videregående skole.

Guttas Campus bygger på erfaringer som er gjort i DrengAkademiet i Danmark. Rettighetene til konseptet for Norge ble kjøpt av Eivind Astrups Allmenntilgittige Stiftelse og er tilpasset norske forhold.

Guttas Campus AS er ideelt aksjeselskap. Selskapet har ikke et økonomisk formål og kan ikke dele ut utbytte til sine aksjonærer. Eventuelt overskudd i selskapet skal reinvesteres i tråd med formålet.

Etableringen av Guttas Campus er et samarbeid mellom mange fagmiljøer, deriblant:

- Magne Raundalen. Psykolog - praktisk anvendelse av psykologisk kunnskap i oppvekst- og utdanningssektoren.
- Marco Elsafadi. Har erfaring med arbeid med utfordrende ungdom, og har en posisjon hos myndigheter, politikere, i fagmiljøer og i ungdomsmiljøer i Norge.
- Professorene Terje Ogden og Thomas Nordahl. Var med fra starten som rådgivere for å sikre faglig og forskningsmessig grunnlag for prosjektet.

Premissene for tiltaket er blant annet at Guttas Campus skal være et allment tiltak, og ikke begrenset til spesielle utsatte grupper. Visjonen for prosjektet er «Best sammen».

Tilbudet skal være et spleiselag og et nettverk der både offentlig, privat og frivillig sektor er med, der kommunene dekker en andel av kostnadene per gutt.

For ytterligere informasjon: <https://www.guttascampus.one>, [Eivind Astrups Allmenntilgittige Stiftelse \(eastiftelsen.no\)](https://www.eivindastrups.no)

2. Løpende opptak barnehage – hva vil dette koste? Ber om at man viser og begrunner utregningen.

Svar:

Skal man sikre plass for alle som søker gjennom året må man ha grunnbemanning og antall barnehagelærere gjennom hele året for det antall barn som barnehagen har i bare deler av året. Alternativet vil ha betydelige økonomiske konsekvenser i form av høyere kostnader per barnehageplass i periodene da barnehagene har ledig kapasitet i barnegruppene, men bemanning som om barnegruppene er fylt opp. Kostnaden ved løpende opptak vil avhenge av hvordan man tenker seg løpende opptak organisert og alder på de barna som tildeles plass.

Ved å starte barnehageåret med ansatte på plass for å ta inn 100 barn, som er antallet barn på venteliste per oktober 2022, vil kostnaden være om lag 16,8 millioner i kostnad til lovpålagt bemanning til de kommunale barnehagene. I tillegg kommer drift av hver barnehageplass på kroner 5400 per barn per år og utslaget det vil gi i økte tilskudd til de private barnehagene to år senere.

Summen fremkommer ved å legge til grunn 50 barn over tre år og 50 under tre år som tildeles plass i løpet av barnehageåret og den lovpålagte bemanningen disse utløser. Det vil være 11 pedagoger og 14 assistenter. Et årsverk pedagog koster i gjennomsnitt kroner 770.000 inkludert sosiale kostnader, for assistent er kostnaden i snitt 588.000 per årsverk inkludert sosiale kostnader.

Et slikt inntak forutsetter at det er tilstrekkelig ledig areal i den enkelte barnehage slik at pedagogkapasiteten kan benyttes fullt ut. Slik tilskuddsmodellen er i dag vil ledig kapasitet (uutnyttet pedagog i 100 % stilling, lovfestet) i kommunale barnehager også utløse høyere tilskudd til de private barnehagene to år senere.

De månedene disse barna benytter barnehageplassen vil kommunen få en brukerbetaling på kroner 3050 per måned per barn, men siden det er usikkert når disse barna starter er det ikke mulig å beregne denne inntekten.

3. Summer for Kompetansesenteret ser ut til å være spredd på flere poster. Hva er totalen?

Svar:

Det som tidligere var kjent som «Kompetansesenteret» finnes ikke lenger. Viktige oppgaver som den tidligere organisasjonsenheten ivaretok, var blant annet ulike opplæringsaktiviteter. De oppgavene som er ansett som strategisk viktige, er fremdeles ivaretatt. Alle stabs- og støttemiljøer er under press økonomisk. Noen midler er omdisponert, og det er blant annet foretatt reduksjon med en lederstilling. Da oppgavene i det "gamle" kompetansesenteret ikke er fulgt en-til-en, og oppgavene heller ikke er identiske i innhold og omfang, lar det seg ikke gjøre å angi en total.

4. Når estimering av nedgang i barnetall ikke har medført riktighet de 10 siste år: Hvordan kan de plutselig stemme overens nå? I hvor grad kan man stole på tallene?

Svar:

Det stemmer at SSBs tidligere framskriving av folke/barnetallsutviklingen i landet (fra for eksempel 2014) ikke har truffet, for eksempel fram til 2020, som vi nå har tilgang til register-basert "fasit" for. Men SSBs MMM(M)-framskrivinger fra 2014 bommet ikke med å anslå for stor nedgang i barnetall det var omvendt: SSBs 2014-framskriving for 2020 bommet med å være for vekstoptimistisk med hensyn til fødselstall/fruktbarhetsrate. De forventet at den høye nettoinnvandringen fra 2004-2011 skulle fortsette i større grad enn den viste seg å gjøre, og de bommet med hensyn til dødelighet/forventet og faktisk levealder.

I Norge er det Statistisk Sentralbyrå (SSB) som framskriver framtidig utvikling av befolkningsutvikling hvert andre år. I dette arbeidet gjør SSB mange faglige vurderinger for ulike faktorer som kan påvirke folketallsutviklingen i Norge, deriblant fruktbarhet (antall fødte barn per kvinne), dødsrate (gjennomsnittlig levealder), netto innvandring og innenlands mobilitet (interne flyttestrømmer i landet). Ved at mange faktorer påvirker folketallsutviklingen, og på denne måten kan gi ulike framtidsscenarioer, framskriver SSB ulike alternativer. Middelenalternativet (MMM for landet og MMMM for kommunene kalles hovedalternativet fordi det vurderes å være mest sannsynlig).

Selv om det er knyttet usikkerhet til framskrivningene fra SSB, er disse det beste utgangspunktet kommunen har for å kunne forstå og planlegge for fremtiden. Usikkerheten er større jo mer langsiktige de er (mer usikkerhet desto lenger inn i fremtiden). Derfor justerer SSB sine framskrivinger og presenterer nye hvert annet år, sist i juli 2022. I tillegg til at SSBs framskrivningsmetoder utvikles og blir mer treffsikre, er også nyere framskrivinger med kortere tidsperspektiv sikrere.

Nedenfor er forskjellene mellom tidligere framskrivinger, faktisk utvikling og justerte framskrivinger illustrert med en tabell som viser registerbaserte tall lagt til grunn for befolkningsframskrivingene som ble utarbeidet av SSB for 2040 i henholdsvis 2014 og 2022, og samtidig også 2014- framskrivingen for 2020 sammenstilt med faktiske tall for 2020 (som igjen er lagt til grunn for justert framskriving for 2040):

	Registrert per 2013/ 1.1.2014	SSB MMM fra juni 2014 for 2020	Registrert resultat for 2020	SSB MMM fra juni 2014 for 2040	SSB MMM fra juni 2022 for 2040
Folkemengde	5 109 056	5 450 106	5 367 580	6 323 563	5 887 567
Døde	41 282	42 463	40 611	56 443	52 810
Levealder menn	79,6	80,7	81,5	83,7	85,6
Levealder kvinner	83,5	84,5	84,9	87,0	88,1
Levendefødte	58 995	66 664	52 979	66 742	59 600
Fruktbarhetsrate	1,78	1,80	1,48	1,80	1,70
Innvandring	72 689	64 746	38 071	56 207	39 600
Utvandring	32 636	35 592	26 744	37 041	28 000
Nettoinnflytting	40 053	29 154	11 327	19 165	11 672

Kilde: SSB – nasjonale framskrivinger 2014-2040 og 2022-2040, samt SSB tabell 06913.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

5. Det Innføres program med aktivitetsplikt for unge mottakere. Hva gjøres for de eldre?

Svar:

NAV Drammen praktiserer vilkår om aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere. Når det settes vilkår om aktivitetsplikt for mottakere over 30 år, skal det ligge en individuell vurdering til grunn. NAV Drammen gjør disse vurderingene, og dette er integrert i ordinær drift.

6. Hva blir effekten om kommunen legger seg på laveste satser for sosialhjelp mm?

Svar:

NAV Drammen bruker statens veiledende satser for sosialhjelp, og etter rådmannens vurdering er det ikke tilrådelig å ha satser lavere enn dette. Majoriteten av de som mottar sosialhjelp, lever svært marginalt, og hovedmål i «Lov om sosiale tjenester i NAV» er å være samfunnets siste sikkerhetsnett

for de som trenger det. Dette gjelder enkeltpersoner og husstander som befinner seg i vanskelige livssituasjoner. Formålsbestemmelsen gjenspeiler grunnleggende menneskerettigheter som blant annet er nedfelt i FNs barnekonvensjon og konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

7. Kommunen er flinke til å visualisere tilskudd grunnet flyktninger/integrering. Hvordan kan utgifter på lengre sikt visualiseres?

Svar:

Handlings- og økonomiplanen legger opp til statlig fullfinansiering av bosetting av flyktninger. Kommunen mottar integreringstilskudd for hver bosatt flyktning de fem første årene etter bosetting. Etter de første fem årene er det forventet at flyktningen er selvforsørget. Det er det femårige integreringstilskuddet som synliggjøres i handlings- og økonomiplanen. Etter fem år er flyktningen å regne som innbygger i Drammen kommune på linje med andre innbyggere, og kommunens kostnader etter disse fem årene er avhengig av hvorvidt den enkelte er selvforsørget eller ikke.

8. Hvis kommunen tar imot flyktninger fra Ukraina neste år. Hva er anslaget for effekten av dette?

Svar:

Rådmannen forutsetter at integreringstilskuddet dekker kommunens samlede utgifter de første fem årene etter bosetting. I rådmannens forslag er merinntekter som følge økt bosetting i 2022 og 2023 satt av på sentral post som senere vil bli tildelt aktuelle programområder/virksomheter:

Tusen 2023-kroner	2023	2024	2025	2026
Merinntekter ekstra bosetting 2022	64 173	46 483	24 618	17 690
Merinntekter ekstra bosetting 2023	48 424	53 798	39 196	21 059
Sum sentral avsetning	112 597	100 281	63 814	38 749

Forutsetningene for denne avsetningen er nærmere omtalt på side 78 i pdf-versjonen av HØP 2023-2026.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

9. Hva kan spares ved avvikling av Inter kultur?

Svar:

Kommunens egeninnsats er 3,7 årsverk. Interkultur med tilhørende prosjekt er i all hovedsak eksternt finansiert med 6 millioner for 2022.

10. Hva finnes av tiltak innen sektoren som har særlig innretning mot innvandrere? Kostand på dette?

Svar:

Disse aktiviteten er en del av den ordinære driften, og har ingen egen prosjektmerking:

- Språkkafé på bibliotekene og knutepunktene i samarbeid med frivillige.
- Bydelsmødrene er til stede i alle kommunedelene i samarbeid med Frivilligsentralene.

11. Hvilke ikke lovfestede moderasjons ordninger finnes fortsatt i sektoren? Hva koster disse?

Svar:

Kulturskolen har følgende politisk vedtatte moderasjonsordninger:

- Friplasser for lavinntektsfamilier med inntekt på 3G eller lavere.

- Rabatterte skolepenger for familier med inntekt under 6G.
- Søskenmoderasjon for familier med flere enn ett barn.

Kostnader: En forutsetning for vedtaket om gebyrmodell (innført i 2022) var at ordningen skulle være provenynøytral. Erfaringen så langt tilsier at dette er tilfelle.

12. Hvis kulturskolen justeres ned til lovens minimum – hvor mye kan kostandene reduseres?

Svar:

Opplæringsloven sier at kommunen skal ha en kulturskole, men ikke noe om volumet på kulturskolevirksomhet. For å vurdere hva som kan være et minimum, men likevel reelt tilgjengelig tilbud for de som ønsker det, må det gjøres en nærmere utredning.

13. Hva brukes nå egentlig på Attic – eller rettere sagt kommunens virksomhet innen moderne dans og yoga?

Svar: Slik som den daglige driften av Attic nå er rigget i kommunen, så er det balanse mellom kostnader og inntekter. Det er positiv utvikling i elevtallet. Denne høsten er det 1496 elevplasser i Attic. Dette er en økning på 6% fra vårsemesteret.

14. Hva er det beløp som vi ifølge lov er pliktet å overføre Kirken? Hva kan kuttes?

Svar:

Kommunens finansiering av kirken er redegjort i regjeringens rundskriv V-5/2002. Kirkelovens §15 gir anvisninger på omfanget og innhold i de rammebetingelser kommunen har ansvar for. Kirkeloven omtaler ikke beløp, men rundskriv F-24-99 sier følgende: "Det er kommunestyret, gjennom sitt bevilgningsvedtak, som bestemmer omfanget av de kommunale bevilgningene til kirken. Det er ikke gitt regler eller normer for størrelsen av disse bevilgningene, utover det som følger av lovens bestemmelser og den forutsetningen loven bygger på, dvs. at kirker og kirkegårder holdes i forsvarlig stand og tjener sitt formål, og at kirkens organer settes i stand til å utføre sine oppgaver."

Kirkegårder er etter Kirkelovens §15 en kommunal finansieringsoppgave, men det er kirkelig fellesråd som ivaretar driften.

P11 Utbygging og samferdsel

15. Hva er status på samlet etterslep på veier og sykkelstier?

Svar:

Foreløpig tilstandsberegning viser at veinettet er i omtrent samme tilstand eller marginalt bedre i forhold til årsskiftet 2021/22.

Etterslepet på veinettet ble i januar 2022 beregnet til 900 million kroner. Dette inkluderer alle veiobjekter inkludert plasser og torg. Bygge-kostnaden (*Kostnadsindeks for drift og vedlikehold av veier*) har økt med 11.36 % siden siste beregning. Det økte kostnadsnivået siste år tilsier da at beregnet vedlikeholds-etterslep øker med ca. 100 million kroner til en milliard kroner. Det er ikke gjennomført ny fullverdig tilstandsregistrering av veinettet i 2022.

P12 Vann, avløp og renovasjon

16. Økningene i avgifter fortøner seg absurd høye. Hva er bakgrunnen. Ber om at utregning vises.

Svar:

Økte rentekostnader er hovedårsaken til gebyr-økningene for vann –og avløp.

Rentekostnadene i 2022 blir betydelig høyere enn det ble tatt høyde for under budsjettering av gebyrene. Høsten 2021 ble det antatt at renten i 2022 skulle bli 2,25 prosent, altså 0,29 prosent høyere enn resultatet i 2021. Siste prognose fra Kommunalbanken tilsier nå at renten for 2022 blir 3,63 prosent. Prognosen tilsier at både vann og avløp vil ha store negative fond ved utgangen av 2022.

Ifølge de nasjonale forskriftene for selvkostberegninger skal gebyrene beregnes til selvkost. Underskudd/overskudd det enkelte år skal reguleres med et selvkostfond, slik at et eventuelt avvik fra selvkost skal utjevnes senest innen fem år. De foreslåtte gebyrøkningene i økonomiplan-perioden jevner ut selvkostfondet i henhold til forskriften.

Renteutgifter	Vann (1000 kr)	Avløp (1000 kr)	Sum (1000 kr)	Kalkulasjonsrente
Regnskap 2021	16 333,8	28 315	44 649	1,96 %
Prognose 2022	31 852,4	55 376	87 228	3,63 %
Prognose 2023	39 085,8	67 287	106 373	4,22 %
Prognose 2024	39 599,1	66 661	106 260	4,07 %
Prognose 2025	40 104,9	66 952	107 057	3,97 %
Prognose 2026	41 174,9	68 296	109 471	3,94 %

Tabellen over viser økt rentekostnader for henholdsvis vann og avløp. Prognose for kalkulasjonsrente er fra Kommunalbanken.

I tabellen under går det fram at rentekostnadene vil øke med til sammen ca. 61,7 millioner kroner fra 2021 til 2023.

Differanse renter	Vann (1000 kr)	Avløp (1000 kr)	Sum (1000 kr)
2021 -2022	15 519	27 061	42 579
2022-2023	7 233	11 911	19 145
2021-2023	22 752	38 972	61 724

Avskrivningene i perioden fremgår av tabell:

Avskrivninger	Vann (1000 kr)	Avløp (1000 kr)	Sum (1000 kr)
Regnskap 2021	32 732	65 420	98 152
Prognose 2022	34 429	67 074	101 503
Prognose 2023	36 532	70 898	107 430
Prognose 2024	39 573	72 750	112 323
Prognose 2025	41 931	74 056	115 987
Prognose 2026	44 369	76 081	120 449

For øvrig vises det til svar til partiet Nei til bomring for samlet gjeld for vann –og avløp samt for effekten på gebyrene for ytterligere 1 prosent økning i kalkylerenten.

P13 Arealplan, klima og miljø

17. Hvis budsjettet splittes i byggesak, plan, klima og miljø. Hva blir anslaget for de enkelte. Hva ligger innenfor miljø og klima.

Svar:

Budsjettet for 2023 er ikke detalj-budsjettet. Opprinnelig budsjett 2022 for P13 Arealplan, klima og miljø er som følger:

ANSVAR	Opprinnelig budsjett 2022
--------	---------------------------

520	Juridisk plan og byggesak	5 854 658
521	Arealplan	18 511 664
522	Byggesak	-3 695 151
523	Geodata	13 058 407
524	Miljø og landbruk	7 564 223
525	Klima	2 604 328
900- P13	Sentrale ansvar programområdet	3 041 713
	Sum	46 939 842

Kommentar: Byggesak budsjett-tallet viser ikke selvkostgrunnlaget, men et netto inntektstall, før fradrag for andel felleskostnader.

18. Hva innen klima og miljø er ikke lovpålagt?

Svar:

Klima:

Norge har en klimalov (LOV-2017-06-16-60) som sier at utslippene i Norge skal ned med minst 40 prosent innen 2030, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050. Det innebærer at utslippene må reduseres med 80-95 prosent – i løpet av tre tiår.

Kommunene forutsettes å bidra til måloppnåelse ved å ha egne klimamål, planer og rutiner for å kutte utslipp systematisk:

- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning slår fast at kommunene skal ta hensyn til klima i overordnet planlegging og myndighetsutøvelse.
- Kommunene er også lovpålagt å fremme klimavennlige løsninger i offentlige anskaffelser.
- Gjennom planarbeid og i rollen som samfunnsutvikler kan kommunen også bidra til å kutte utslippene til innbyggere og lokalt næringsliv.

Miljø og landbruk:

Virksomhet miljø og landbruk har blant annet følgende oppgaver, der de fleste er lovpålagt unntatt arbeidet med Miljøfyrtårn og se kommentarer for Ren Drammensfjorden og vannområdeforvaltning.

- Landbruksforvaltning
- Etterdrift av deponiet Mile
- Oppfølging av forurensningssaker
- Overvåkningsprogrammet Ren Drammensfjord (ikke lovpålagt, men delfinansieres av staten)
- Vannområdeforvaltning Drammelselva (ikke lovpålagt, men en forventning fra staten som delfinansierer oppdraget)
- Viltmyndighet- herunder ettersøk av skadet vilt og forskriftsarbeid for viltforvaltning.
- Jegerprøve
- Miljøfyrtårn
- Forskriftsarbeid
- Motorferdsel i utmark

P14 Ledelse, styring og administrasjon

19. Viser til spørsmål ved tidligere budsjettbehandlinger: Hva blir effekten om kommunen innfører full ansettelsesstopp? Hva blir effekten om man unntar de som har brukerkontakt i helse og oppvekst (pleiere, lærere osv). Ber om anslag.

Svar:

For å foreta en foreløpig beregning av mulige besparelser ved en ansettelsesstopp i Drammen kommune er det tatt utgangspunkt i totalt antall årsverk og turnover per hovedutvalg i 2021. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig årslønn per hovedutvalg inkl. sosiale utgifter.

Med de nevnte forutsetninger er det beregnet at en full ansettelsesstopp vil gi en årlig besparelse (helårseffekt) på om lag 400 millioner kroner. Dersom hovedutvalgsområdene oppvekst og utdanning og helse, sosial og omsorg i sin helhet unntas fra ansettelsesstoppen vil besparelsen bli redusert til om lag 60 millioner kroner i helårseffekt.

Det vil i praksis ikke være mulig å ha full ansettelsesstopp. Det er mange funksjoner kommunen er avhengig av også utenfor hovedutvalgsområdene oppvekst og utdanning og helse, sosial og omsorg. Rådmannen vurderer til enhver tid hvilke tiltak som skal gjennomføres knyttet til turnover og bemanningskontroll.

P16 Næringsutvikling

20. Ber om spesifisering av hva som overføres eksterne samarbeidspartnere?

Svar:

Oversikt over poster som i 2022 overføres fra programområde 16 til ulike samarbeidspartnere:

Mottaker	Beløp	Merknad
Universitetet i Sørøst-Norge	3.000.000	Reguleres gjennom Universitetskommuneavtalen, gjeldende i perioden 2020-2024.
Byen Vår Drammen	905.000	Reguleres gjennom årlig avtale
Destinasjon Drammen	460.000	Destinasjonsarbeidet er en del av arbeidet som utføres av Byen Vår Drammen, og reguleres gjennom en egen årlig avtale
Handelsstandsforeningen i Svelvik	200.000	Etter søknad
Handels- og serviceforeningen i Mjøndalen	200.000	Etter søknad
Etablererveiledningen (Gründerboost)	1854.000	Reguleres av 4-årig avtale med Viken fylkeskommune,
Drammen Works (startupscenen)	200.000	Engangstilskudd i forbindelse med etableringen våren 2022
Drammen parkering – gratis parkering	1.400.000	Regulert gjennom politisk vedtak fra 2018.
Medlemskap i NCCE – Norsk senter for sirkulærøkonomi (tidligere næringsklyngen No Waste)	30.000	Norsk Senter for Sirkulær Økonomi er en klynge i Arena klynge programmet til Norwegian Innovation Cluster. Klyngen arbeider med de muligheter det ligger i å videreutvikle sirkulær økonomi i praksis for og mellom virksomheter.
Prosjekt Grønn vekst i Drammen	350.000	Forprosjekt i samarbeid med Næringsforeningen i Drammensregionen og USN.
Kjøp av tjenester for utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for kommuneplanens	500.000	I tråd med politisk vedtak.

arealdel (om næringsarealer) og for strategisk næringsplan		
--	--	--

Ut over dette disponeres næringsbudsjettet til ulike aktiviteter som direkte eller indirekte bidrar til å legge til rette for næringsutvikling i Drammen. Det kan variere fra år til år. Når strategisk næringsplan snart blir vedtatt, er det naturlig at flere av postene tas opp til vurdering, for å sikre at bruk av midler er i tråd med vedtatte satsinger og tiltak. Dette vurderes endelig ifm. 1. tertial.

Drammen eiendom KF

21. Hva vil være effekten om man selger og leier tilbake en større del av kommunens formålsbygg?

Svar:

Frigjort kapital, men økte driftskostnader. Det vil samtidig begrense fleksibilitet, råderett og utvikling av eiendommene.

22. Kan man vurdere å se på en løsning for nytt sykehjem og la private bygge – og langtids leie bygget?

Svar:

Politiske føringer for bygging av Krokstad sykehjem innebar eget eierskap. Dog for ca. 20 år tilbake ble det inngått 3 avtaler for innleie av sykehjem, henholdsvis Losjeplassen, Hamborgstrøm og Saniteten. Som påpekt over vil dette kunne frigjort kapital, men økte driftskostnader. Det vil samtidig begrense kommunens fleksibilitet, råderett og utvikling av eiendommene.

Videre har tilskuddsordningene vært slik at omsorgsboliger kun kan bygges av kommunen om man ønsker tilskudd. I den grad noen av plassene skal defineres som omsorgsboliger vil den muligheten falle bort.

23. Hva er etterslep på vedlikehold på kommunens eiendomsmasse?

Svar:

Til 1.tertial rapport 2020 ble vedlikeholdsetterslepet i porteføljen av formålsbygg som er i bruk kartlagt. Rapporten ble utarbeidet av HR Prosjekt AS. I oppsummeringen står det blant annet: Formålsbygningenes tekniske oppgraderingsbehov er estimert til om lag 980 millioner kroner. Oppgraderingsbehovet er oppgitt som total prosjektkostnad inkludert merverdiavgift. Ca. 25 % av oppgraderingsbehovet bør løses på relativt kort sikt 0-5 år, mens ca. 75 % kan løses mer langsiktig, i et 5 – 10 års perspektiv.

Teknisk standard på eiendommene omtales som tilstandsgrad som går fra TG 0 til TG 3 hvor TG 0 er best. Ambisjonsnivået er at porteføljen skal ha et nivå på TG 1,1

I løpet av 2020-22 har etterslepet blitt redusert og det har vært fokus på å utbedre de dårligste bygningsdelene først. Den største innsatsen er gjort i kommunedelen 1 og 2 samt 10 basert på tilstandsvurderinger.

Når vi tar med hele 2022 så er det grunnlag for å anslå at etterslepet er redusert med 20%.

Anslagsvis er vedlikeholdsetterslepet et sted mellom 750 og 800 millioner kroner. Anbefalingen var at vi skulle ta 25% av oppgraderingsbehovet på kort sikt, 0-5 år. Vi mener dette fortsatt er realistisk. Rapporten fra 2020 vil bli oppdatert i løpet av 2023.

24. Det er en veldig stor dreining mht varige driftsmidler Kommunekassa vs Drammen Eiendom (side 11). 996/216 MNOK (2023) til 547/527 MNOK (2026). Hva er grunnen(e) til denne dreiningen?

Svar:

Investeringsbudsjettet i fireårsperioden er utarbeidet i samråd med rådmannen og skal dekke investeringsbehovet i perioden. I den kommende planperioden vil kommunekassens investeringskostnader som følge av bygging av ny bybru være betydelig høyere enn i Drammen Eiendom KF.

Investeringer i varige driftsmidler for DEKF er: 216,750 millioner kroner i 2023/ 318,250 millioner kroner i 2024/ 317,250 millioner kroner i 2025/527,250 millioner kroner i 2026.

Rådmannen legger fram et forslag til investeringsbudsjett for Drammen Eiendom KF med brutto investeringsutgifter på 1 551,2 millioner kroner i perioden 2023-2026. For 2023 foreslås en investeringsramme på 216,750 millioner kroner. Den største satsingen i planperioden er knyttet til heldøgns omsorgsplasser til P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne og P06 Hjemmetjenester og institusjon. Mot slutten av planperioden er det satt av midler til gjennomføring av utvidelse/erstatningsbygg ved Veiavangen ungdomsskole.

Nei til bomring

P01 Skole

1. Hva er utviklingen i antall ansatte lærere, målt i årsverk, fra 2020 til 2023 (årlig)
  - a) Team-ledere og andre administrativt ansatte bør ikke inngå i tallmaterialet
  - b) Hvor mange av disse er ufaglærte (UGU)
  - c) Hvor mange av disse årsverkene er avsatt til spes. ped?
  - d) Hvor mange sosialfaglige stillinger i årsverk i samme periode, per skole
  - e) Hva er utviklingen i antall elever i samme periode
  - f) Hva er utviklingen i antall klasser i samme periode

Svar:

Kilde: GSI

- Sum 1.-10.trinn
- Telledato 01.10 hvert år

	2020	2021	2022
Sum årsverk til ordinær undervisning	730 årsverk (av dette brukes 172 årsverk til spesped)	750 årsverk (av dette brukes 160 årsverk til spesped)	724 årsverk (av dette brukes 167 årsverk til spesped)
Andel pedagoger som ikke oppfyller kompetansekrav ved tilsetting (inkluderer alt av undervisning - også undervisning i spesped, særskilt norsk, tegnspråk, samisk)	28 årsverk	40 årsverk	42 årsverk
Antall elever i grunnskolen	11 785	11 633	11 560

- GSI har ikke datakilder for antall klasser.
- Kommunen har 3 årsverk sosialfaglige stillinger på barneskolene
  - Mjøndalen (70 %) og Åsen (30 %) barneskoler deler en stilling

- Krokstad (70 %) og Steinberg (30 %) barneskoler deler en stilling
- Solberg (60 %) og Stenseth (40 %) barneskoler deler en stilling

I tillegg er det nå lyst ut stillinger for:

- En stilling som skal deles mellom Tømmerås og Tangen barneskoler
- En stilling som skal deles mellom Gulskogen og Rødskog barneskoler

P03 Forebyggende tjenester

2. Kommunedel 9 (Åskollen og Skoger) bør sokne til Strømsø eller Marienlyst, i stedet for til Svelvik der reisevei og tilbud har blitt påklaget av flere innbyggere. Hvor mye vil det koste å endre tilhørigheten?

Svar:

En løsning som inkluderer en ny lokasjon eller utvidelse av eksisterende vil ha en kostnad. Kostnadene av eventuelle endringer kan tidligst utredes i løpet av 1. halvår 2023.

3. Hvordan er lønnsnivået for helsesykepleiere i Drammen sammenlignet med Lier, Asker, Holmestrand og Øvre Eiker?

Svar:

Helsesykepleiere lønnes som hovedregel etter den såkalte 4-års stigen i Hovedtariffavtalen. Som en lokal ordning, gis gruppen et tillegg på 20.000,- over garantilønn i stillingen. Per nå er dette fra 520.000,- til 585.900,- i årslønn. De fleste helsesykepleiere har full ansiennitet og vil derfor ha topplønn.

Helsesykepleiere med relevant tilleggskompetanse med en varighet på minimum 1 år (totalt 5 år) lønnes fra kroner 555.000,- til 632.700,-.

Før effektivering av sentralt tariffoppgjør ba kommunen om opplysninger om helsesykepleieravlønning i regionen. Vi fikk tilbakemelding fra Asker, Modum og Kongsberg. Vi fant da at lønnsnivået strekker seg fra 569.000 til 592.000. Kongsberg og Drammen har lik gjennomsnittslønn på 569.000, mens Modum og Asker ligger henholdsvis 11.000 og 21.000 over. I henhold til nasjonal statistikk så ligger Drammen ca 14.000 under gjennomsnitt. Det ble nylig gjort endringer for helsesykepleiere med relevant tilleggskompetanse. Skjevhetene mot nasjonalt gjennomsnitt og nabokommunene vil da reduseres med ca 6.000.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

4. Hvilke prosjekter ligger konkret innenfor investeringene under P06 Hjemmetjenester og institusjon under posten «DEKF Investeringer HSO i bolig, sykehjem og evt. nytt helsehus.»?

- i. Hva er eventuelt andelen til helsehus?
- j. Hva er tenkt innhold i et helsehus?
- k. Hva er grunnlaget for tallet 225 millioner? Hvordan er det fremkommet?

Svar:

Denne posten inneholder samlede investeringer i bygg til helse- og omsorgsformål for HSO-området. De konkrete prosjektene er under planlegging og andelen til de ulike prosjektene vil fremkomme etter hvert som konkrete prosjekter blir kostnadsberegnet. (Prosjekter med kostnader over terskelverdi på 50 millioner kroner skal gjennomføres i henhold til Drammen kommunes investeringsreglement).

4a. Kostnadene til helsehus er ikke beregnet. Dette er den del av det pågående arbeidet med vurdering av samlokalisering av helsehus og legevakt i Drammen helsepark ved siden av nytt sykehus på Brakerøya.

4b. Utgangspunktet for vurdering av innhold i et evt. fremtidig nytt helsehus er kommunens behov for spesialiserte korttidsplasser. Evt. nytt helsehus på Brakerøya inkluderes også vurdering av legevaktjenester for innbyggerne i Drammen og for deltakerkommunene i vertskommunesamarbeidet.

4c. Det er satt 800 millioner kroner i planperioden – 125 millioner kroner i 2023 og deretter 225 millioner kroner per år – som en samlet ramme for investeringer til bygg til heldøgns omsorg. Investeringsrammen er et anslag som tar utgangspunkt i, blant annet, en målsetting om styrking av kapasiteten med cirka 100 boliger/plasser på P06 hjemmetjenester og institusjon innen 2026. I tillegg er det estimert et behov innenfor P05 tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne med 30-35 boliger. Bevilgningen er også ment å dekke forberedende utgifter til nytt sykehjem og eventuelt nytt helsehus samt eventuelt økt behov for boliger innenfor P07 Rus og psykiatri.

P07 Rus og psykisk helse

5. Hvordan har utviklingen vært på pågangen til BUP, BUPA, rask psykisk helsehjelp og andre områder der rus kan være i bildet?

Svar:

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)/ Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA) tilhører spesialisthelsetjenesten. Kommunen har ikke oversikt over utviklingen i denne tjenesten.

Fra 2020 til 2021 økte antallet henvendelser til rask psykisk helsehjelp med 18%.

Det forventes at økningen vil bli redusert i 2022, og vil være tilbake på samme nivå som før pandemien (10 % økning) innen utgangen av 2022. Det er i snitt litt over 80 henvendelser hver måned. Det er noe færre henvendelser i skoleferier, økt pågang i høsthalvåret og vinter. 1/3 av henvendelsene er menn, 2/3 kvinner. Hovedvekten av innbyggerne som tar kontakt er under 40 år. Aldersspennet er bredt, innbyggere fra 18 til over 80. Antallet menn holder seg stabilt når tallene øker. Rask Psykisk Helsehjelp forventer å få henvendelser fra over 1000 innbyggere neste år.

Rus og psykiske helsetjenester har etablert et «Lavterskel mottak». Utviklingen i forhold til antall henvendelser til mottaket indikerer endringer i behov for psykisk helsehjelp. Det er i snitt 52 nye henvendelser i mottaket hver måned, og antallet hver måned er relativt stabilt. Slik har det vært siden mottaket begynte å registrere data i desember 2021.

P12 Vann, avløp og renovasjon

6. Hva er prognosen for gebyr på vann og avløp fra 2022 til 2026

- Hva er prognosen uten endret renteforutsetning fra dagens
- Dersom renten øker med ytterligere 1%-poeng, hvor mye vil da gebyrene øke
- Hvor stor er gjelden innen VA i dag, og hva er prognosen fram til 2026
- I hvilken grad er rentesikringer vurderte for å forhindre kraftig økning av disse avgiftene?

Svar:

Prognose for gebyr vann - og avløp fra 2022 til 2026 se svar til partiet Venstre.

Ytterligere økning renter

	Kalkulasjonsrente fra Kommunalbanken 02.09.22	Gebyrøkning % Vann	Gebyrøkning % Avløp	+1 %-poeng	Ny rente. Gebyrøkn. % Vann	Ny rente. Gebyrøkn. % Avløp
2022	3,63 %			3,63 %		

2023	4,22 %	9,0 %	25,0 %	5,22 %	10,5 %	31,0 %
2024	4,07 %	9,0 %	3,5 %	5,07 %	10,5 %	3,5 %
2025	3,97 %	9,0 %	3,5 %	4,97 %	10,5 %	3,5 %
2026	3,94 %	9,0 %	3,0 %	4,94 %	10,5 %	3,0 %

Gjeld VA – restverdier for avskrivning og renteberegning

	Vann (1000 kr)	Avløp (1000 kr)	Sum (1000 kr)
Regnskap 2021	777 652	1 352 023	2 129 675
Prognose 2022	822 023	1 410 743	2 232 766
Prognose 2023	860 491	1 504 846	2 365 337
Prognose 2024	912 518	1 540 496	2 453 014
Prognose 2025	948 588	1 588 439	2 537 027
Prognose 2026	982 219	1 634 359	2 616 577

Rentesikring

Beregning av selvkost ble lovfestet i 2020. Av selvkostforskriftens § 5 fremgår det at "kalkylerenten er lik årets gjennomsnittlige 5-årige swap-rente med et tillegg på ½ prosentpoeng". Swap-rentene er fastrenter som handles i det finansielle markedet og er et uttrykk for markedets rente-forventninger fremover. Selvkostforskriften med forarbeider og veiledning gir ingen alternativer til kalkyle-renten. Kalkylerenten er ment å reflektere kommunens rentekostnad på lånefinansierte anleggs-midler samt bortfall av renteinntekt på egenkapitalfinansierte anleggsmidler over tid. I HØP er det Kommunalbankens prognose for kalkylerente som er lagt til grunn for selvkost-beregningene.

P13 Arealplan og miljø

7. Hva er CO2 avtrykket i produksjon og transport fra leverandør og produsent, av sykkelparkeringsboksene ala den på Bragernes Torg?

Svar:

Sykkelskapet på Bragernes torg er laget av et norsk selskap som heter Bikely. De beskriver selv at "*hjertet av Bikely ligger et sterkt ønske om å bidra til å nå FNs bærekraftsmål om bærekraftige byer og god helse innen 2030.*"

All produksjonen og montering av sykkelparkeringsboksene på Bragernes torg foregår i Trondheim med resirkulerbare materialer. Elektronikken produseres også i Trondheim, mens selve låsene produseres i Kina.

Skapene er koblet til mobilnettet gjennom NB_IOT, som er en strømgjerrig teknologi med lang rekkevidde. Skapene trenger derfor ikke å være koblet til strøm, og alt som trengs er fire AA-batterier i hver lås.

CO2-utslippet er i dagens produksjon 2500 kg CO2 pr modul til produksjon fra jernmalm til stålplate. Det pågår utredninger om å benytte miljøstål til denne produksjonen og da vil utslippet halveres. Stål er imidlertid multi-resirkulerbart, så materialene som er brukt både er og kan gjenbrukes flere ganger.

Transporten av boksen fra Trondheim blir klimakompensert via klimaselskapet CHOOOSE. Midlene for klimakompensasjon blir satt av til karbonfangstprosjekter.

En undersøkelse har vist at 94% av forespurte el-syklister sier at trygg sykkelparkering er et krav for at de skal sykle. Med det som bakgrunn kan det argumenteres for et 1/1-forhold mellom antall tilbudte skap og erstattede bilturer. Bruken av skapene kan dermed legges positivt inn i regnskapet. TØI har regnet på den samfunnsøkonomiske kostnaden ved en sykkel tur, som er 6 kr pr km mot den samfunnsøkonomiske kostnaden ved en biltur som er -26 kr pr km. Noen enkle sammenligninger:

1 liter diesel = 2.66 kg CO₂. Hvis vi antar at en bil bruker 1 liter diesel på bykjøring. Sykkelskap 2500 kg CO₂ / 2,66 = 940 mil bilkjøring i by. En modul sparer altså 94 bilister som kjører 10 mil hver.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

8. Hvor mange årsverk i ledende stillinger i samme periode (2020-2023)?

Svar:

Tabellen under viser antall faste årsverk i lederstillingene Drammen kommune har ved inngangen til hvert år.

År	Årsverk
2020	363
2021	349
2022	348

9. Hvor mange årsverk i kommunal administrasjon i samme periode? (rådgivere, konsulenter, virksomhetsledere, kommunalsjefer og direktører osv). Fordelt på ansatte og innleide

Svar:

Tabellen under viser antall faste årsverk på P14 Ledelse, styring og administrasjon ved inngangen til hvert år. Tallene inkluderer ikke årsverk til hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Innleid personell registreres ikke i kommunens lønssystem, de regnskapsføres i stedet hovedsakelig i driftsregnskapet som vikartjenester v/ byrå. Det er kun kostnadene som registreres, ikke antall årsverk. En oversikt over antall innleide årsverk er derfor ikke tilgjengelig.

År	Årsverk
2020	256
2021	234
2022	237

10. Hva kan spares på å kun ha 3 knutepunkt i kommunen? Drammen, Mjøndalen og Svelvik

- a. Strømsø sine aktiviteter flyttes da tilbake til de virksomhetene de tidligere hørte inn under, mens frivillighet og innbyggerrelaterte aktiviteter kan være lokalisert der.

Svar:

For svar på spørsmål vises det til hovedutvalg Kultur, Idrett, Frivillighet spørsmål 1 fra Miljøparti de Grønne.

Generelt

11. Hva må Drammen gjøre for at det nye sammenslåtte selskapet Å (Glitre + Agder Energi) skal kunne sette et pristak på 1 kr per kWt til kundene sine?

- a. Er det mulig å trekke Glitre ut av fusjonen etter valget 2023?

Svar:

Drammen kommune utøver sin formelle eierinnflytelse i Glitre Energi AS gjennom generalforsamlingen. I tillegg har det vært avholdt uformelle eiermøter når det er behov for det. Forslag om å sette pristak på salg av strøm til Glitres kunder kan tas opp i eiermøter eller generalforsamlinger. Etter fusjonen med Agder Energi gjelder det samme. Det formelle eierorganet er fortsatt generalforsamlingen, men i tillegg vil det avholdes eiermøter minst 2 ganger årlig og etter behov.

Fusjonen mellom Glitre og Agder er endelig og det er ikke mulig å reversere denne etter valget i 2023 eller senere på en slik måte at Glitre Energi trekkes ut av det fusjonerte selskapet.

12. Hvor mye kan kommunen spare ved å avslutte DEKF sin rolle i styringen av kommunale byggeprosjekter, og heller overlate dette til innleide private, evt erstatte dem med anbudskonkurranser direkte under rådmann?

- a. Ser at DEKF i saken om Krokstad Sykehjem kom flere ganger høyere ut i pris enn Ringsaker, Bærum og andre per sykehjemsplass. Vi ser også at spørsmål rundt store utviklingsprosjekter blir besvart på en lite tilfredsstillende måte.

Svar:

I alle kommunale byggeprosjekter har rådmannen behov for å besitte bestiller- og byggherrekompetanse. Dette vil ha en kostnad for kommunen uavhengig av hvor i organisasjonen rådmannen plasserer denne kompetansen.

I forhold til pris pr sykehjemsplass ble det, som en del av skisseprosjektet for byggeprosjektet Krokstad sykehjem, gjort en benchmark av kostnadene i 10 sammenliknbare byggeprosjekter. Pr kvadratmeter lå kostnaden for Krokstad sykehjem på gjennomsnitt, pr plass lå den litt over gjennomsnitt.

Pris pr plass er avhengig av hvilke funksjoner og tjenester som legges inn i sykehjemmet.

Sosialistisk venstreparti

P02 Barnehage

1. Forsøk med styrket bemanning i utvalgte barnehager, Hva er kostnaden for å ansette en ekstra assistent og en førskolelærer ekstra i tre utvalgte barnehager?

Svar:

Per barnehage vil det koste ca. 1,4 millioner kroner inkludert sosiale kostnader. For tre barnehager vil kostnadsrammen være 4,2 millioner kroner.

2. Kommunal vikarpool, hvor langt er arbeidet med en kommunal vikarpool kommet for denne sektoren.

Svar:

Barnehageområdet opprettet en vikarpool under koronaperioden. Erfaringene fra denne piloten var at det kom inn mange søknader, men var få som kunne jobbe når de ble kontaktet. Det ble mye administrasjon, men få hender ut i barnehagene.

Det er etablert et ressurscenter for hjemmetjenester og institusjon og erfaringer med denne ordningen vil komme forløpende. Programområdet vil derfor følge dette tett, og gjøre en ny vurdering av hvordan en vikarpool på barnehageområdet kan organiseres i løpet av 2023.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

3. Kommunal vikarpool. Hvor langt er arbeidet med en kommunal vikarpool kommet i denne saksorientert?

Svar:

Som rapportert i årsevaluering for 2021, har rådmannen innhentet erfaring med vikarpool fra Bergen kommune. Videre har rådmannen orientert hovedutvalg for helse, sosial og omsorg om arbeidet med vikarpool i møte den 22.4.2021. Som en del av tiltakene i arbeidet med Balanse 2021/22 er det etablert et ressurscenter for hjemmetjenester og institusjon. Dette er nyoppstartet og ligger som en organisatorisk enhet i programområde P06. Erfaringer med denne ordningen vil komme forløpende, og ressurscenteret vil bli utviklet i tråd med behovene i tjenestene.

4. VTA plasser. Hva er kostnaden for å opprette kommunalt betalte plasser i VTA bedriftene i kommunen?

Svar:

Antallet «Varig tilrettelagte arbeidsplasser» (VTA) vurderes årlig i statsbudsjettet. Staten finansierer ca. 80 % av kostnadene. Drammen kommune har 168 VTA plasser i 2022. Kommunens samlede kostnader for disse plassene er ca. 8.9 millioner kroner.

Kostnaden per plass varierer i de fem VTA bedriftene fra totalkostnad fra ca. 210 000 til ca. 277 000 kroner per plass per år.

5. Lavinntektsfamilier. Hvor langt er arbeidet kommet med planverk og tiltak for å bedre disse familiers kår?

Svar:

I revidert planprogram, vedtatt i handlings- og økonomiplan 2022 – 2025 ble det vedtatt å utarbeide Temaplan levekår og inkludering og Handlingsplan mot fattigdom. Arbeidet med disse planene er foreløpig ikke igangsatt. Rådmannen vil legge frem forslag til prioritering av saker i første halvår 2023 for hovedutvalgene og formannskap i første møte i 2023.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

6. Kommunale frikort i utvalgte kommunedeler. Hva estimeres kostnaden til å innføre et kommunalt frikort i feks kommunedlene 1, 6 og 7?

Svar:

Per 1. januar 2022 var det til sammen folkeregistrert 15.862 barn i alderen 6 til 18 år i Drammen kommune, 4.524 bor i kommunedelene 1, 6 og 7. Kostnadene avhenger av beløp per kort, fritidskortet Drammen kommune hadde en periode beløp seg til 1000 kr per barn per halvår.

7. Studentrabatt på kommunalt sponsede arrangementer. Hvordan kan studentrabatt gjøres obligatorisk på arrangementer hvor kommunen yter tilskudd?

Svar:

Arrangører som mottar tilskudd fra kommunen kan pålegges studentrabatt dersom det blir politisk vedtatt i en retningslinje.

P11 Utbygging og samferdsel

8. Studentrabatt på Brakar på enkeltbilletter, kommunen må ta kontakt med Brakar med sikte på å innføre studentrabatt også på enkeltbilletter ikke bare månedskort.

Svar:

Busstilbudet er et fylkeskommunalt ansvar. Fylkeskommunens kollektivselskap Brakar gjennomfører kollektivtilbudet innenfor de føringer og rammer som gis av fylkeskommunen. Buskerudby-samarbeidet får øremerkede statlige midler til reduserte billettpriser. Dette gjorde at prisen for enkeltbillett innenfor én sone i februar 2020 ble redusert fra 36,- kr til 25,- kr. Denne prisen gjelder fortsatt. Ytterligere reduksjon av enkeltbillettprisen for studenter forutsetter mer midler eller omprioritering av midlene. Kommunen kan fremme et ønske overfor fylkeskommunen, men kan ikke bestemme billettprisene på bussen.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

9. Kompetansesenteret, hva er budsjettet til kompetansesenteret for 2023?

Svar:

Det som tidligere var kjent som "Kompetansesenteret" finnes ikke lenger. Viktige oppgaver som den tidligere organisasjonsenheten ivaretok, var blant annet ulike opplæringsaktiviteter og bistand til tjenesteutvikling. De oppgavene som er ansett som strategisk viktige, er fremdeles ivaretatt. Alle stabs- og støttemiljøer er under press økonomisk. Noen midler er omdisponert, og det er blant annet foretatt reduksjon med en lederstilling.

10. Det er tidligere vedtatt at miljø skal vektas med 30% i alle kommunale anbud i Drammen. Hvor langt er dette kommet i implementeringen?

Svar:

I tråd med presiseringen fra kommunestyremøte 26.10.20 saksnummer 158/20 skal alle virkemidler og handlingsrom innenfor regelverk benyttes og være bestemmende for hvordan miljøhensyn kan ivaretas på best mulig måte i kommunens anskaffelser, herunder bruk av tildelingskriterier, kravspesifikasjoner, kvalifikasjonskrav og kontraktsvilkår. Miljøhensyn skal vurderes i alle anskaffelser kommunen gjennomfører og skal prioriteres høyt der dette anses som relevant i tråd med gjeldene regelverk. Dette betyr at bruk av miljøkriterier må vurderes i alle anskaffelser, men brukes ut fra relevans og egnethet. Dette gjelder både med hensyn til innhold og omfang og innenfor rammene regelverket setter.

Kommunestyrets vedtak er fulgt opp og innarbeidet i «Håndbok for offentlige anskaffelser».

11. Det er stor suksess med sommerjobb i til alle i regi av Strømsø 2030. Hva vil kostnaden være med å utvide dette tilbudet til alle kommunedeler?

Svar:

Knutepunkt Strømsø har avsatt 1 million kroner av områdesatsingsmidler til prosjekt 19008026 Områdesatsing – feriejobb. Med det som utgangspunkt vil en utvidelse av tiltaket ha en estimert total kostnad på 10 millioner kroner.

Generelt

12. Eiendomsskatt. Gitt et positivt vedtak i budsjettet for 2023, kan eiendomsskatt kreves inn for 2023 og med hvilken promille kan benyttes?

Svar:

Første året det skrives ut eiendomsskatt i en kommune må allmenn taksering og utskriving være avsluttet innen utgangen av juni i dette året, jfr. § 14 i Lov om eiendomsskatt til kommunane. Det kan således være praktiske utfordringer med å utskrive eiendomsskatt allerede for 2023. Første året det innkreves eiendomsskatt kan ikke skattesatsen være mer enn 1 promille av takstgrunnlaget. Eiendomsskatten kan maksimalt utgjøre 7 promille av takstgrunnlaget, men for boliger og fritidsboliger kan skattesatsen være maksimalt 4 promille, jfr. § 11 i Lov om eiendomsskatt til kommunene.

13. Gjeldsbrevkraft fra Ramfoss og Mykstufoss kraftverker. Kan det gis en kort redegjørelse for dette? Hvem står for videresalget og er dette posisjoner som eventuelt kan selges eller innløses? (Side 80)

Svar:

Gjeldsbrevkraft er kraftrettigheter til kommuner/kraftselskap som historisk har deltatt i finansieringen av nye kraftverk og som har gitt dem en evigvarende uttaksrett av kraft tilbake. Kommuner/kraftselskap som har slik uttaksrett eier verdien av denne. Drammen kommune (tidligere Nedre Eiker kommune) har i dag slike rettigheter i Mykstufoss (via Vardar AS) og Ramfoss kraftverk (via Glire Energiproduksjon AS). Volumene som tas ut er avhengig av produksjon og prisen i dag til kontraktspris i grunnrente.

Kraften videreselges til Nord Pools el-spotmarked gjennom Glitre Energi Strøm AS som kommunens porteføljeforvalter. I revidert budsjett 2022 anslås netto resultat etter skatt på 4 millioner kroner for uttak og salg av gjeldsbrevkraft. Det er lagt til grunn tilsvarende overskudd i HØP 2023-2026. Dette anslaget forutsetter at strømprisene holder seg på et forholdsvis høyt nivå.

Det vil være mulig å overdra disse rettighetene, men eventuelle konsekvenser dette vil få må i så fall utredes nærmere.

Kristelig folkeparti

P01 Skole

1. S. 102: Regjeringen tar sikte på å avvikle tilskuddsordningen med gratis SFO for barn i lavinntektsfamilier fra høsten 2023. Hva vil det koste for Drammen å videreføre dette tiltaket?

Svar:

Nasjonal ordning med gratis plass på SFO for barn i lavinntektsfamilier, gjelder kun for familier som har samlet inntekt under 4G (445 908 kroner) og har barn kun på 1.trinn. Nasjonal ordning med gratis 12 timer plass for alle barn på 1.trinn på SFO videreføres.

Drammen har en lokal moderasjonsordning som tilsier at familier med samlet inntekt under 300 000 kroner per år, har rett til gratis plass på SFO. Denne moderasjonsordningen gjelder for alle barn på 1.-4.trinn.

Ved at regjeringen avvikler sin tilskuddsordning for gratis plass på SFO for barn i lavinntektsfamilier på 1.trinn, vil familier med samlet inntekt mellom 300 000 kroner og 4G måtte betale for plassen – men de vil fortsatt ha rett på øvrige lokale og nasjonale moderasjonsordninger. For å kunne tilby barn på 1.trinn helt gratis plass på SFO også for familier med inntekt mellom 300 000 kroner og 4G, vil dette anslagsvis gjelde 50 barn. Merknaden for dette vil være cirka 950 000 kroner per år.

2. S.104: Er det tekniske grunner til at ikke rådmannen anbefaler å sette igang tilbygg og flerbrukshall ved Veiavangen ungdomsskole før 2025, eller kan det fremskyndes til 2023 og 2024 med ev justeringer av økonomiske konsekvenser av dette?

Svar:

Se svar under likelydende spørsmål stilt av Arbeiderpartiet på side 1.

P04 Helse

3. S.77 (og side 115): Vil økt basistilskudd til fastleger fra 1.5.23 på kr 8,643 mill i 2023 kunne medføre nye tiltak for å bedre fastlegesituasjonen i Drammen? **Blir det flere fastlegehjemler?** På side 115 står det: kommunen har selv tatt grep for å opprette flere kommunale fastlegehjemler som er finansiert av demografimidler til PO4 Helse. På side 118 står det: Rådmannen foreslår at fastlegehjemler fastholdes på dagens nivå og at nyopprettede fastlegehjemler må dekkes innenfor rammene.

Svar:

Regjeringen skriver i statsbudsjettet at budsjettet for 2023 innebærer en helhetlig og sterk satsing på allmennlegetjenesten.

I tillegg til styrking av basisfinansieringen fra 1. mai 2023 foreslås en omlegging der leger med tyngre lister får økt tilskudd. Legene som får økt tilskudd vil få større handlingsrom til å korte listene sine, uten å gå ned i inntekt, eller ansette personell de kan dele oppgavene med, slik at de kan gi listeinnbyggerne bedre tjenester.

Økning av basistilskuddet gir ikke i seg selv flere fastlegehjemler, men styrket finansiering kan bidra til at fastlegeyrket oppleves som mer attraktivt og mindre belastende. Dette vil kunne virke positivt på rekrutteringen.

Det ble ansatt fire fastleger på kommunale vilkår i 2022. Den siste av disse startet 1. september 2022. Dette er en ordning som kan virke rekrutterende, men som har vesentlig større kostnader for kommunen enn selvstendig næringsdrivende fastleger. Erfaringene med kommunalt ansatte fastleger ved eksisterende legesentre er så langt positive og har bidratt til noen flere listeplasser tilgjengelig for innbyggerne. Det er for tidlig å konkludere med hvilke effekter ordningen har på lengre sikt. Rådmannen foreslår ikke å utvide med flere kommunalt ansatte fastleger i denne perioden.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

4. S.21: I underkant av 20% av ungdomskoleelevene i Drammen svarte at familien har manglet penger til å betale for fritidsaktiviteter siste to år. og s.23: Ungdomskoleelever i Drammen er langt mindre med i organiserte fritidsaktiviteter enn i landet forøvrig. Andelen er særlig lav for ungdommer fra familier med mindre sosialøkonomiske ressurser. Hvilke tiltak settes i verk for å bedre denne situasjonen i 2023?

Svar:

Fra høsten 2022 er det innført inntektsgraderte skolepenger i Kulturskolen i kombinasjon med friplasser for lavinntektsfamilier og søskenmoderasjon. Det er gratis fritidsaktiviteter for barn og ungdom på bibliotekene og fritidsklubbene. Enkelte fritidsklubber serverer gratis mat til barn og unge etter skoletid. Sommerskolen gis som gratistilbud som aktivitet i skolens sommerferie. Tilskuddsordninger subsidierer aktiviteter også for målgruppen barn, unge og unge voksne. Rådmannen har søkt Bufdir om statlige midler til ulike tilbud for målgruppen, blant annet: Fritidskassa. Støtte fra fritidskassa gis ikke direkte til den enkelte bruker, men til den frivillige organisasjonen som tilbyr aktiviteten.

5. Hvilke faste samarbeidsavtaler har kommunen med Kirkens Bymisjon og hva utgjør den årlige støtten kommunen bidrar med? Hvordan ivaretas de bostedsløse i Drammen gjennom vinteren?

Svar:

NAV Drammen har en rammeavtale med Kirkens bymisjon knyttet til vilkår om aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere. Avtalen innebærer kjøp på ca. 2 millioner kroner i året.

Rus- og psykisk helsetjeneste har en rammeavtale med Kirkens bymisjon om kjøp av arbeidsrettede tiltak. Avtalen innebærer kjøp på ca. 3 millioner kroner i året.

I 2022 er Kirkens bymisjon innvilget kr. 50 000 til akuttovernatting for bostedsløse. Tilskuddet er bevilget over ordningen "Tilskudd til helse- og sosiale formål".

6. Kirken har en betydelig rolle for de fleste mennesker gjennom livet. Kirken har også en viktig funksjon i samfunnet for mange mennesker i ulike krisesituasjoner.

a. Hvordan sikres samhandlingen med kirken i krisesituasjoner?

b. Er kirken en fast representant i kommunens beredskapsteam?

Svar: Kirken inngår som ressurs i kommunenes beredskap ved alvorlige hendelser og dødsfall. Kirken er med i kommunens beredskapssråd.

7. Kommunen skal stimulere til gjenbruk. Mange ideelle organisasjoner som f.eks. Kirkens bymisjon, Maritastiftelsen, Normisjon m fl. mottar privat innbo for resirkulering og salg. Hva blir kostnaden for kommunen om de ideelle gjenbruksforretningene får levere overskuddsvarer gratis på gjenvinningsstasjonene?

Svar:

Renovasjonsselskapet for Drammensregionen (RfD) er et interkommunalt selskap som eies av fem kommuner: Drammen, Lier, Modum, Sigdal og Øvre Eiker. Selskapet sørger for innsamling og gjenvinning av husholdningsavfall i Drammensregionen. Det er vanskelig å anslå denne kostnaden uten å gjennomføre en nærmere undersøkelse av omfanget for de ulike frivillige organisasjonene.

P16 Næringsutvikling

8. S.42: Drammen kommune setter høye ambisjoner for arbeidet med næringsutvikling i Drammen. Fokusområde er bl.a. samarbeidsprosjekter med næringslivet. Hvor mye midler er satt av til disse samarbeidsprosjektene?

Svar:

Det har de senere år vært satt av 2.000.000 mill. kr pr år til samarbeidsprosjekter med næringslivet. Endelig disponering av midler for 2023 skal sees i sammenheng med satsinger og tiltak i strategisk næringsplan, og vil bli endelig vurdert ifm. behandling av 1. tertial 2023.

Rødt

P02 Barnehage

1. Hva vil kostnadene for innføring av løpende opptak i barnehagene være, jmf. kommunestyrets vedtak sak 67/22

Svar:

Se svar under likelydende spørsmål stilt av Fremskrittspartiet

P03 Forebyggende tjenester

2. Hvor mange elever er det pr stilling i skolehelsetjenesten for videregående skole? Hvor mange av disse stillingene er ubesatt?

Svar:

Helsesykepleierne som jobber på de videregående skolene har sine stillinger i hovedsak fordelt mellom videregående skole og helsestasjon for ungdom (HFU), eller en dag i uken på ungdomstorget. Dette gjøres for å sikre en forsvarlig drift av HFU. HFU i Drammen er lokalisert i et bygg uten andre helsetjenester, det er sårbart på ettermiddag/kveldstid. I Mjøndalen har HFU kun åpent 2 timer pr. uke.

En helsesykepleier i 100% stilling kan følge opp en videregående skole med 800 elever.

Det er 6,1 årsverk tilknyttet videregående skoler, Helsestasjon for ungdom (HFU) og Ungdomstorget. Av dette er 1 årsverk finansiert av prosjektmidler fra Helsedirektoratet ut 2023. Det er 0,4 årsverk midlertidig ubesatt grunnet permisjon.

- Åssiden videregående skole: 1362 elever i 2020/21, 130 % helsesykepleier
- Drammen videregående skole: 1294 elever i 2020/21, 140 % helsesykepleier
- Akademiet Ypsilon og Akademiet Heltberg: 331 elever i 2020/21, 20% helsesykepleier (skolene er samlokaliserte og har redusert tilbud i 2022/23, mot normalt 40% ressurs).
- Akademiet Drammen AS, 333 elever i 2020/21, 20% helsesykepleier

P09 Kultur, idrett og frivillighet

3. Hva er kostnaden ved å innføre gratis inngang for barn og ungdom under 18 år i Nøstedhallen?

Svar:

Gratis inngang i Nøstedhallen skatepark for alle under 18 år bosatt i Drammen kommune estimeres til en kostnad årlig på 150.000 kr.

4. Hva er kostnaden ved å innføre gratis inngang for barn og ungdom under 18 år i Nøstedhallen

Svar:

Gratis inngang i Nøstedhallen skatepark for alle under 18 år bosatt i Drammen kommune estimeres til en årlig kostnad på kr. 150.000,-.

Miljøpartiet de grønne

P09 Kultur, idrett og frivillighet

1. Hva er videre planer og finansiering for Knutepunktene?

Svar:

Drammen kommune har 4 knutepunkt: Fjell, Mjøndalen, Svelvik og Strømsø. Knutepunkt Strømsø er eneste knutepunkt som er organisert som egen virksomhet med eget budsjett. De øvrige knutepunktene består av tjenester fra flere virksomheter. Disse er selv ansvarlig for finansiering av tjenestene sine og utvikling innenfor de økonomiske rammene. Utvikling av knutepunktene i kommunedelene er en del av temaplanen for kunst- og kulturliv, og skal skje innenfor eksisterende økonomiske rammer.

P11 Utbygging og samferdsel

2. I økonomiplan for 2020-2023 ble følgende vedtak fattet: "Sykkelplan: Drammen kommune skal være ambisiøse på å søke statlige bidrag til sykkel- og gangeprosjekter. Kostnadsramme: 5 000 000,-" Hvordan har midlene blitt brukt?

Svar:

Sykkelplan: Det er få statlige støtteordninger å søke bidrag til sykkelprosjekter fra. Den største og beste muligheten har vært å søke tilskudd til prosjekter gjennom statlige belønningsmidler gjennom Buskerudbysamarbeidet. Fra 2020 til og med 2022 har vi fått følgende tilskuddsmidler fra Buskerudbyen:

- Tilskudd til midlertidig gang- og sykkelbru for ny bybru: 5,5 MNOK
- Gang- og sykkelvei langs Henrik Ibsens gate: 0,4 MNOK
- Forprosjekt sykkelparkering ved skolene og barnehagene: 0,5 MNOK
- Kiss and ride Krokstadelva: 0,15 MNOK
- Røde sykkelanlegg: 0,3 MNOK
- Midler til grunnverv for anlegg langs Strandveien i Mjøndalen: 1,6 MNOK
- Kartlegging av snarveier og tiltak: 0,5 MNOK
- Opparbeidelse av snarveier: 1 MNOK
- Prosjekt revidert sykkelveivisning: 0,8 MNOK
- Gang- og sykkelvei langs Hagatjernveien: 0,6 MNOK
- Gang- og sykkelvei langs Bruveien: 1 MNOK
- Gang- og sykkelvei fra pendlerparkering ved Nedre Eiker kirke til Brudeberget: 2,4 MNOK
- Tiltak etter sykkelveiinspeksjoner: 1,2 MNOK
- Sertifisering av sykkelvennlig arbeidsplass: 0,07 MNOK
- Bedre forhold for buss og gående i Bergeråsen: 1,8 MNOK
- Videre har rådmannen søkt om tilskuddsmidler til trafiksikkerhetstiltak hvor vi har fått følgende tilslag på søknader:
  - Søknad om fylkeskommunalt trafiksikkerhetstilskudd 2020:
  - Kombinerte trafiksikkerhetstiltak ved Stenseth skole og i Nordlysveien mfl.: 0,9 MNOK
  - Søknad til Statens vegvesen på tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljøer 2022:
  - Hente/bringeløsning ved Krokstad skole, innvilget tilskudd på kr 800 000
  - Søknad til Viken fylkeskommune på tilskudd til trafiksikkerhetsarbeid 2022:
  - Oppgradering av snarvei mellom Strømliveien og Tårnveien, innvilget tilskudd på kr 495 600
  - Den ekstra bevilgningen som ble gitt i forbindelse med sykkelplanen har delvis blitt brukt til rød asfaltering av sykkelanlegg. Videre vil den bli brukt til et økt tilbud av trygg sykkel-parkering.

3. Gebyrer: Alle gebyrer øker. Hvorfor er gebyrsatser Graveinstruks unntatt økning?

Svar:

Gebyrer for gravetillatelse er regulert i ledningsforskriften § 18, og skal etter denne være i samsvar med selvkostprinsippet. Kommunen som veimyndigheten kan derfor bare kreve dekning for sine kostnader for dette fagområdet i tråd med dette prinsippet. Kommunens gravemeldingstjeneste tar årlig, i forkant av økonomiplan, en økonomisk gjennomgang av selvkostkalkylen slik at gebyret settes riktig og dermed ikke strider med selvkostprinsippet. Foreslåtte gebyrer for denne tjenesten er derfor i samsvar med dette.

4. P11: Hva ligger i økningen på 15 mill fra 22- 23?

Svar:

Sum budsjettendringer inneværende år (beløp i 1000): 14 511

1. tertial kompensasjon økt prisvekst	10 989
Fordeling personalforsikring	-26
Helårseffekt lønnsoppgjør 2022, lønnsoppgjør 2021	2 748
Kontingent Buskerudbyen overført budsjett fra P13	800
Sum	14 511

Tabellen viser hvilke tiltak som medfører endringer i programområdets økonomiske ramme i forhold til det som lå i vedtatt budsjett for 2022. Tallene som er oppgitt for de ulike tiltakene/endringene gir ikke uttrykk for økning eller reduksjon i rammen fra år til år gjennom handlings- og økonomiplanperioden, men endringen målt mot 2022-budsjettet.

Opprinnelig budsjett er det som ble vedtatt i handlings- og økonomiplan 2022-2025. For oversiktens skyld presenteres også justeringer og tiltak med varig virkning som er vedtatt. Summen av disse, sammen med budsjettendringer inneværende år (2022), utgjør ny ramme for programområdet, omtalt som konsekvensjustert ramme.

P12 Vann, avløp og renovasjon

5. Gebyr husholdningsavfall: Alle gebyrer økes med min. 7% bortsett fra "ekstra sekk" 6% og inngangsbevis gjv. stasjon 0%. Hvorfor?

Svar:

For abonnenter med ekstra mye restavfall kan man bestille en ekstrasekk til restavfallet. I 2022 er denne prisen 94 kroner per ekstrasekk på 100 liter. Sekken blir sendt til abonnenten med posten. Prisen dekker porto, henting av sekken og behandling av det ekstra avfallet. Sekken setter man ved siden av restavfallsbeholderen, så blir den tatt med på neste hentetdag. Andre avfallssekker vil ikke bli tatt med av renovatør. Beregningen for 2023 viser at det vil være behov for å øke dette gebyret med 6 % for å sikre at denne tilleggstjenesten leveres til selvkost. Abonentene kan levere husholdningsavfall kostnadsfritt på kommunens gjenvinningsstasjoner.

6. Hvorfor er der så varierende økning av satser innen p12: Tilsyn med små avløpsanlegg i Drammensregionen. Økning fra 0-4, og reduksjon utedo på -42%.

Svar:

Vertskommunesamarbeidet "Tilsynet for små avløpsanlegg" har separate selvkostregnskap for hhv. slamtømming, tilsyn og behandling av søknader om utslippstillatelse. Derfor justeres ikke alle prisene med samme sats.

Tilsynskontoret har gjennomført en ny anbudskonkurranse for tømming og transport av slam. Prisene for 2023 er justert som følge av resultatet av denne anbudskonkurransen.

- Tømmefirmaenes enhetspriser var slik at gebyrsatsene for slamtømming kan videreføres uendret, det vil si at disse gebyrsatsene heller ikke justeres for kommunal deflator.
- Tømming av utedo / tørrtoalett fikk vesentlig lavere enhetspriser fra tømmefirmaene nå enn i tidligere anbudskonkurranser, og vi ser det derfor som riktig å justere denne enhetsprisen. Tømming av denne typen toalettløsninger er en frivillig ordning, det vil si at eier også kan grave ned toalettavfallet for egen hånd på et trygt sted. Antall tømminger av utedoer har derfor tidligere vært lavt.

- Alle andre gebyrer justeres med kommunal deflator på 3,7%.

P13 Arealplan og miljø

7. Hvilke tiltak og virkemidler anser rådmannen som de mest effektive for å nå mål om nullvekst i personbiltrafikk innen 2030?

Svar:

Tiltak med umiddelbar effekt: For å nå mål om nullvekst i personbiltrafikk innen 2030 er restriksjoner på personbiltrafikk, og parkering samt prioritering/tilrettelegging for andre trafikantgrupper som kollektiv/gang/sykkel effektfulle virkemidler:

- Økte kostnader for bilparkering
- Prioritering i bruk av gategrunn til sykkelfelt fremfor gateparkering
- Stenge gater/reduert fremkommelighet/omvei for biler
- Redusert hastighet for biltrafikk
- Aktiv signalprioritering/proaktiv trafikkstyring for buss
- Kollektivgater der buss prioriteres foran bil, alternativt eget kollektivfelt.
- Tilrettelegging for hjemmekontor kan redusere transportbehovet
- Tilrettelegging for delønsninger for bil, elsparkesykler og elbysykler
- Bompenger og rushtidsavgift er de aller mest effektive tiltaket for å begrense personbiltrafikk.

Langsiktige strategier:

Kommuneplanens arealdel er kommunens viktigste verktøy for å sikre arealbruk som legger til rette for lavest mulig transportbehov. Arealdelen kan angi vilkår om tiltak for å sikre nødvendig infrastruktur knyttet til ny utbygging. Arealdelen virker strategisk og langsiktig med tanke på å nå nullvekstmålet i et lengre tidsperspektiv:

- Sikre etablering av areal for bolig og næring i og i tilknytning til vedtatt senterstruktur, langs kollektivtraseer og nært knutepunkt vil bidra til redusert bilbruk.
- Tilrettelegge for fortetting innenfor sentrumsområdene
- Inntegning av fremtidige gang- og sykkelveier i kommuneplankartet i tråd med vedtatt sykkelplan og tilhørende rekkefølgebestemmelser.
- Sikre krav til videre tilrettelegging i reguleringsplaner så som utarbeidelse av mobilitetsplan og krav til å avsette tilstrekkelig areal for nødvendig infrastruktur for sykkel og gange, også med tanke på vinterdrift, sikker sykkelparkering mm.

8. Hvor mye midler og ressurser brukes det på å utrede planverk i Drammen kommune, anslagsvis?

Svar:

Utrede planverk: Rådmannen forstår spørsmålet slik at det ønskes en oversikt over ressurs-bruken, der Drammen kommune utvikler egne område/reguleringsplaner. Slik planutvikling foregår både i regi av virksomhet Arealplan og i virksomhet Utbygging og infrastruktur. Samlet ressursbruk er 5-8 årsverk i disse virksomhetene.

9. P13: Hva ligger i reduksjon på 1,7 MNOK fra 22-23?

Svar:

I handlings- og økonomiplanen er det lagt inn en reduksjon i rammen på 1,7 millioner kroner med følgende tiltak:

Tall i hele 1000	
Vedtak forrige periode	
Arealdelen til kommuneplanen	-1 500
Tap av inntekter Geodata for Sande kommune	-1 300
Budsjettendringer inneværende år	
1.Tertial kompensasjon økt prisvekst	559
Fordeling personalforsikring	-22
Helårseffekt 2022, lønnsoppgjør 2021	2 244
Kontinggent Buskerudbyen fra P13 til P11	-800
Lønns- og prisvekst	
Pris	472
Deflator	-1 848
Helårseffekt av lønnsoppgjør 2022	2 444
Sum Konsekvensjusteringer	249
Innsparingstiltak	
Effektiviseringstiltak	-600
Redusere gebyrtap	-1300
Sum Innsparingstiltak	-1900
Sum	-1 651

Effektiviseringstiltak med innsparing 0,6 millioner kroner er blant annet forbedrede rutiner som gir innsparing i tidsbruk for skjenkekontroll og veiledningstjenesten innen byggesak. Redusere gebyrtap med innsparing 1,3 millioner kroner er forbedrede rutiner for å unngå gebyrtap byggesaker.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

10. Kommunestyret vedtok høsten 2020 at alle virkemidler og hele handlingsrommet innenfor regelverket kan benyttes og er bestemmende for hvordan miljøhensynet kan ivaretas på best mulig måte i kommunens anskaffelser, herunder bruk av tildelingskriterier, kravspesifikasjon, kvalifikasjonskrav og kontraktsvilkår. Videre vedtok vi at miljøhensyn skal vurderes i alle anskaffelser kommunen gjennomfører og skal prioriteres høyt der dette anses som relevant i tråd med gjeldene regelverk. Rådmannen vil rapportere årlig på arbeidet. Hvordan vurderer rådmannen dette vedtaket er innrettet for å sikre også en sosial profil på offentlige anskaffelser?

Svar:

Kommunen skal benytte anskaffelser som virkemiddel for å bidra til økt deltakelse i arbeidslivet for utsatte grupper. Dette kan gjøres ved bruk av såkalte reserverte kontrakter der konkurransen rettes mot virksomheter som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Disse kontraktene er benyttet innen områdene vaskeritjenester, stell av badeplasser og levering av jobbfrukt.

I utarbeidelsen av konkurranser på reservert kontrakt vurderes det, i likhet med øvrige anskaffelser, hvordan miljøhensyn kan bli ivaretatt i tråd med kommunestyrets vedtak.

Rådmannen vurderer kontinuerlig om det er områder der reserverte kontrakter kan benyttes.

11. Økonomireglementet- P. 5.5. Målstyring:

- a. Hva er vedtak og status på dette arbeidet?

b. Vurderes det flere alternative styringsmodeller?

Svar:

11a. I etableringen av ny kommune har det vært en langsiktig prosess med å få vedtatt og etablert innhold i kommunens Styrings- og utviklingsmodell. Se også svar på spørsmål b). I dette arbeidet er samfunnsdelen vedtatt, temaplaner vedtatt og flere er under utarbeidelse i henhold til revidert planstrategi. I tillegg behandles arealdelen og klimastrategi 2.0 politisk november/desember. Det har vært en parallell prosess med å utarbeide samfunnsindikatorer for samfunnsdelen. Disse er nå behandlet i politisk arbeidsgruppe hvor nullpunkter ble besluttet i 1. tertial 2022, og måltall blir vedtatt som en del av handlings- og økonomiplanen 2023-26. Arbeidet med å utrede og beslutte indikatorer og mål på virksomhetsnivå vil etter dette intensiveres og landes i løpet av 2023. Når dette er på plass, vil målstrukturen være etablert for den nye kommunen.

11b. Kommunestyret vedtok sak 149/20 «Rammemodell for styring og utvikling» 27.10.20. Dette er styringsmodellen som er førende for kommunen. Det vurderes ikke alternative styringsmodeller nå, men det gjennomføres jevnlig evalueringer og forbedringer av nåværende modell.

P18 Politisk styring

12. Godtgjøring til Kontrollutvalgets medlemmer og leder foreslås oppjustert i tråd med oppjustering av statsrådslønn. Rammes ikke kontrollutvalgets godtgjøringsreglement av vedtatt frys i politikergodtgjøringer?

Svar:

Godtgjøring til medlemmene av kontrollutvalget er regulert i forskrift om folkevalgtes godtgjøring og velferdsgoder. Kontrollutvalget kan ikke selv regulere størrelsen på egen godtgjøring. På lik linje med øvrige politikergodtgjøringer foreslås ikke kontrollutvalgets godtgjørelser endret. I følge Kontrollutvalgsboka utgitt av Kommunal- og distriktsdepartementet heter det «Det er berre kommunestyret som kan endre budsjettframlegget frå kontrollutvalet.» og «Kommunedirektøren har ikkje høve til å gjere endringar i framlegget frå kontrollutvalet undervegs i prosessen.» Kontrollutvalgets budsjettforslag er derfor lagt frem slik det er spilt inn.

Drammen eiendom KF

13. I økonomiplan for 2020-2023 ble følgende vedtak fattet: "Solceller på kommunale tak / Investering: Det settes av 4 millioner innenfor Drammen Eiendom sitt budsjett for å etablere solceller på eksisterende kommunale tak i 2020. Drammen Eiendom skal utarbeide en oversikt over alle kommunale tak som kartlegger potensialet for solenergiproduksjon". Hvordan har midlene blitt brukt?

Svar:

Midlene er brukt på:

- Drammen Brannstasjon,
- Aronsløkka Skole
- Blentenborg spesialboliger
- Åskollen BSS.
- I tillegg er det kjøpt inn solceller som skal monteres på Langeløkka Barnehage i 2023.
- Buskerudveien 166 – barnebolig skal monteres i 2023.

Det er benyttet 5 mill kr. På ovennevnte prosjekter. Drammen Eiendom utarbeidet i 2020 en oversikt over potensiale for solenergiproduksjon og en liste over prioriteringer basert på energipotensiale og takenes beskaffenhet for en slik installasjon. Denne er benyttet i gjennomføringen. Kartleggingen av potensiale for solceller benyttes ved fremtidige installer av solenergi og ved vurderinger om solenergi kan monteres ved tak rehabilitering.

14. Salg av eiendom:

- a. Hvordan er prosessen tenkt når det gjelder vurderingen av fremtidig bruk/nytte/strategisk eiendom?
- b. Er Pensjonskassa mulig kjøper av noen av eiendommene?

Svar:

14a. Det er ikke primært foreslått salg av strategiske eiendommer foruten til andre kommunale selskaper.

14b. Det kan være aktuelt, men er foreløpig ikke foreslått i den neste 4 års perioden.

15. Kjøp av friluft/naturområder

- a. Hvilke områder er tenkt/nært forestående?

Svar:

Ingen konkrete planer akkurat nå, men vi følger kontinuerlig med.

16. Hvor ligger inntekter fra vernede naturområder?

Svar:

Midlene tilfaller Drammen kommune, natur. Midlene skal benyttes til fremtidig drift av kommuneskogen og tilrettelegging for friluftsliv.

Generelt

17. Vil DEKFU (som DEKF) være med som en del av handlingsplanen for å øke bruken av solenergi?

Svar:

Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS (DKEU) er et aksjeselskap. Av det følger at selskapet er et selvstendig rettssubjekt og at styringen av selskapet følger aksjelovens bestemmelser. Drammen kommune som eier av selskapet har definerte mål for sitt eierskap og klare forventninger til hva selskapet skal hensynta og vektlegge. Dette kommer til uttrykk gjennom kommunens generelle eierpolitikk og i kommunens eierstrategi for DKEU. Dette er sammen med selskapets vedtekter styringsdokumentene Drammen kommune har etablert som eier. Både Drammen kommunes eierpolitikk og eierstrategien for DKEU er vedtatt av kommunestyret, hhv. 28.04.20 og 13.12.21. Både eierpolitikken og eierstrategien uttrykker forventninger til at selskapet vektlegger miljø og bærekraft i sin virksomhet. I eierstrategien heter det bl.a. at «*DKEU forventes å ta miljø og klimaansvar og være bevisst på å sikre bærekraftige løsninger i sin virksomhet, herunder vektlegge klima og miljø ved valg av underleverandører*». Det følger av aksjelovens bestemmelser at det er selskapets styre som har ansvaret for forvaltningen av selskapet og det er styret som er ansvarlig for selskapets drift og investeringsbeslutninger, herunder beslutning om bruk av solenergi i selskapets operative eiendomsutvikling.